

MAGYAR LAPOK

T. Nemzeti Múzei Könyvtárának
BU

X. évfolyam, 158 (2720) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 július 12

Egy milliót tesz ki a szovjet embervesztesége Zbrucztól keletre üldözik honvédeink a szovjet csapatokat.

SZIRIÁBAN BESZÜNTETTÉK A HARCOKAT

Washingtonból jelenti a NTL: A tengerészeti minisztérium közölte, hogy a newyorki kikötő bejáratánál aknákat helyeznek el. Az aknakerítés július 30-án kezdődik és azt szeptember 30-ig folytatják. (MTI.)

Washingtonból jelenti a NTL: Roosevelt a sajtóértekezleten megerősítette, hogy az angol hadsereg támaszpontjain észak-amerikai munkásokat foglalkoztatnak. Kijelentette, hogy mintegy 50 amerikai támaszpont felépítésére észak-amerikai acélt használnak fel. A világon mindenütt lesznek észak-amerikai munkások, akik a brit kormánynak dolgoznak és akiket a brit kormány fizet. Roosevelt ezt teljesen törvényesnek mondta. A munka legnagyobb részét az Anglia megsegítéséről szóló törvény keretén belül végzik el és így a munka az angol kormány részére történik. (MTI.)

ROOSEVELT FELHATALMAZÁST KAPOTT A KATONAI SZOLGALATI IDŐ MEGHOSSZABBÍTÁSÁRA

Washingtonból jelenti a NTL: Reynolds szenátor a szenátus hadügyi bizottságának elnöke *Marschal* vezérkari főnök kivására három javaslatot terjeszt a szenátus elé. A javaslatok értelmében Roosevelt felhatalmazást kap arra, hogy a behívott sorkatonaság, önkéntes milícia és a tartalékos tisztek szolgálati idejét a nemzeti szükségállapot megszűntetésétől számítva hat hónappal meghosszabbíthassa és az Egyesült Államok hadseregét a nyugati féltekén kívüli teületeken is harcavethesék. (MTI.)

Newyorkból jelenti a NTL: A *New York Journal* pénteki számában hevesen támadja Rooseveltet az izlandi kérdésben. Azt írja a lap, hogy az Egyesült Államok kormánya ezzel jóval túllépte a nyugati félgömb határát állítól azért, hogy a nyugati félgömb megtámadásánál elejét vegye az erőszakos cselekedeteknek. Felvetődik az a kérdés, hogy mióta van Washingtonnak olyan tekintélye, hogy a nyugati félgömb biztosításában a többi amerikai állam védője legyen. A lap azt kérdezi, vajjon vette magának Washington annyi fáradságot, hogy megismerje a többi amerikai országok véleményét. (MTI.)

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK AZ AZORI SZIGETEKEN

Lisszabonból jelenti a MTI: A portugál köztársasági elnök az Azori szigetekre indul, szemleutrá.

Budapestről jelenti a MTI: A Pesti írja, Washingtonból jelentik: Wheeler szenátor pénteken újabb feltűnést keltő nyilatkozatot tett. A nyilatkozat szerint már utban vannak Irország és Skócia felé azok a hajók, amelyek az

ott létesítendő támaszpontok számára szállítják a nyersanyagot. Wheeler kijelentése azért keltett nagy feltűnést, mert Izland amerikai megszállásának jó előre való leleplezésével igen jól értesültek bizonyult.

Honvédeink megtörték a Zbrucz menti szovjet ellenállást

A Magyar Távírti Iroda jelenti: A honvéd vezérkar főnöke közli: Gyorsan mozgó csapataink az ellenség Zbrucz menti ellenállását megtörték és a folyótól keletre üldözik az ellenséget.

Istanbulból jelenti a Bud. Tud. Moszkvából érkezett jelentések szerint a szovjet fővárosban lázas izgalom és készülődés tapasztalható. Arra számítanak, hogy a háború rövidesen a fővárosban is érezhető lesz. Drákói rendszabályokat léptettek életbe. A polgári lakosságnak a nap legna-

gyobb részében nem szabad az utcán mutatkozni. Csupán hivatalos személyek lehetnek az utcán. A pályaudvarokon hatalmas nyüzsgés észlelhető. A földalatti villamos megállóhelyein óvóhelyeket rendeztek be. A moszkvai híradásokat aláaknázták. A főváros minden nagyobb útkereszteződésénél és egyéb pontjain léghárító ágyukat és géppuskákat állítottak fel. (MTI.)

Moszkvából jelenti: Moszkvában 17 évtől 55 évig minden férfit besoroznak a vörös hadseregbe. (MTI)

Ezrével tüntek el a közélet vezetői Lettorszában

Bostonból jelenti a NTL: A *Kristian Science Monitor* egyik legutóbbi számában, amely még a bolsevizmus elleni hadjárat megindulása előtt jelent meg, egy ismert lett személyiség, aki Lettország szovjet megszállása után el tudott menekülni, a következőkben ismerteti Lettország helyzetét a bolsevik uralom alatt: Közvetlenül a bolsevikiek Lettországba érkezése után

ezrével tüntek el a közéletben szerepet játszó személyiségek, anélkül, hogy valaha is hallani lehetett volna róluk.

Lettország vezetőférfiait, köztük a volt elnököt is, aki már a szovjet hadsereg bevonulásának estélyén megsebesült, meggyilkolták. Kivezeték *Balodis* volt hadügyminisztert, *Valdmanis* pénzügyminisztert, *Berkis* tábornokot, a hadvezetés főnökét.

Számtalan egyetemi tanárt, magas tiszviselőt, diákok Szibériába és a sarki körzetbe deportáltak.

Valamennyi házat elkobozták. Még a bank és postatakarék betéteket is. Az üzleteket kifosztották. A tiszviselőket és alkalmazottakat könyörtelenül elbocsátották és kommunisáikat ültettek helyeikbe. Az elbocsátottaknak semmiféle nyugdíjat, vagy végkielégítést nem fizettek.

Akit nem végeztek ki és akit nem zártak börtönbe, arra lassu éhhald várt.

Általános elviselhetetlen besugórendszer lépett életbe. Egész ártatlan kijelentés vagy érdeklődés elég volt. A katonai megszállás után néhány héttel alig tudták megkapni a szükséges élelmiszereket, mert a szovjetek minden ehét felfaltak. (MTI.)

Irországra fontos szerep vár a háborúban?

Bernből jelenti a Budapesti Tudósító: A *Neue Zürcher Zeitung* jelentése szerint az elszigetelődési politikának amerikai hívei azt állítják, hogy Észak-Irországon folyamatban van haditengerészeti és légitámaszpontok építése. Ezeket a támaszpontokat később amerikai csapatok fogják átvenni. A

lap londoni tudósítója szerint ezt a híresztelést Londonban nem erősítették meg, de nem is cáfolták. Nincs kizárva, hogy Amerika bizonyos körülmények közt valóban küld csapatokat Észak-Irországra, amely igen fontos szerepet játszik a háborúban. (MTI)

Az erdélyi közelmúlt 22 esztendő

Irta: Dr PAÁL ÁRPÁD

Pár nappal ezelőtt vaskos kötet érkezett hozzám, 418 oldalas, mely „Erdély 22 éves rabsága” címet viseli. Írója a jónévű Tóth Sándor kolozsvári újságíró. Kiadója a „Magyar Gêniousz Nemzeti Kulturát Terjesztő Részvénytársaság Budapestén.” A kötet bevezetőjét 1941 husvét másodnapjáról keltezi írója. A kötet terjedelme mindenestre imponáló, mert a 418 oldal nem kisformájú, hanem nyolcadrészt innagyságu, tehát 52 teljes nyomtatott ívet foglal magában. Ennyi terjedelmű helyen igen sokat lehet elmondani, s tényleg igen sok is a mondanivaló az erdélyi közelmúlt 22 esztendőről.

Jelen sorokban nem kívánok túzesetesebben azzal foglalkozni, vajjon a hozzám érkezett vaskos kötetnek sikerült-e hív és teljes képet adnia erről a keservesen és mélyen tanulmányos 22 esztendőről. A gyors átolvasás után első benyomásom az, hogy jóígykezeztű kísérlettel állunk szemben, s e kísérlet útján egy olyan kortárs szólal meg, aki néhány közvetlen átélésből és általa ismert egyének tanuvalomásaitól állított össze valamű színes és élénk vázlatot. Azonban összefoglaló és minden fontosat kifejezni tudó képet semmiesetre se tudott adni a közelmulttról. Értékelő ítéletei is inkább hanguatszerűek, semmint a nagy és mélyenjáró áttekintésből folyó következtetések.

A nagy kötetben inkább Kolozsvárnak, s némileg Marosvásárhelynek a román uralom alatti átváltozása jelenik meg, a többi erdélyi területéről csak annyi, amennyinek a híre Kolozsvárig is eljutott. Az erdélyi közéleti változások néhány jelensége, a földreform, az irredentáporok, a sajtóviszonyok, a tulajdonátalások rendszere, az erdélyi román vezető rétegek és a magyarság közti helyzet, ez mind kap bizonyos ismeretelést, de ezek értékelése is inkább egyéni szempontu, vagy olyan, ami szintén Kolozsvár némely vezető köreinek az értékelését tükrözi vissza. Ezek az értékelések mindenesetre figyelmet érdemelnek, de egyensúlyba kell még hozni egyéb területekről való közvetlen meglátásokkal is, hogy tárgyilagosak tudjanak lenni. A kötet tehát bármilyen nagyterjedelmű is, mégse léptethető elő olyan jelentőségbe, hogy forrásmű lehessen Erdély 22 éves közelmultjára nézve.

De — mondom — nem a kötet bírálatát akarom végbeinni, hanem ennek megjelenése alkalmából ráutalni szeretnék arra, hogy szükség van az erdélyi 22 éves román uralom teljes, kimerítő és biztos értékelésű leírására. A Tóth Sándor könyve még nem az, valamint az eddig megjelent hasonló erdélyi vonatkozású művek se azok. Még a Magyar Történelmi

A szovjet összeomlást semmi sem tartóztathatja fel

Az aláaknázott stanislawi börtönből ezer foglyot mentettek meg gyors honvédeink

Egy milliót tesz ki a szovjet vesztesége halottakban és foglyokban

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. honvéd vezérkar főnöke közli: Csapatunk a mozdulatokat tervszerűen folytatják. (MTI.)

Vezéri főhadiszállás. (NTI.) A véderő főparancsnoksága közli: Bialyszk és Minszk közötti kettős csatában a világtörténelem legnagyobb anyagháborúja és körülkerítési művelete befejeződött. Ebben a csatában a német csapatok 23.398 foglyot ejtettek, köztük több tábornokot és hadosztályparancsnokot. 3297 páncélcsoportot, 1809 ágyút és nagymennyiségű fegyvert zsákmányoltunk, vagy semmisítettünk meg. Ezzel a keleti arcvonalon ejtett foglyok száma a 400.000-re jóval meghaladja. A zsákmány nagysága 7516 páncélcsoportra, 4423 ágyúra emelkedett. A szovjet légitűzvegveszem 6733 repülőgépet veszített. Tengerai flottájunk az Atlanti-óceánon elsüllyesztette 4 hajót 27.000 tonnával. A légitűzvegveszem elsüllyesztett egy 4.000 tonnás hajót. Az ellenség ama kísérleténél, hogy a csatorna partját támadja meg, 28 gépet lelőttünk. Két gépünk eltűnt. (MTI.)

Stanislawból jelentik: (MTI.) A honvéd csapatok váratlanul gyors megjelenése csupán Stanislawban több mint ezer ember életét mentette meg. A szovjet kémelhárító szervezet a háború kitörés napján rengeteg embert tartóztatott le. Ezekből ezer foglyot a stanislawi haditörvény-

székhez kísérték. A honvédcsapatok gyors közeledése miatt a börtönt aláaknázták. A magyar gyorsalakulatok azonban olyan váratlanul jelentek meg Stanislaw előtt és nyomultak be a városba, hogy a foglyok őrzésére visszamaradt szovjet katonák hányat-homlok menekültek. (MTI.)

A szovjet összeomlás feltartóztatatlan

Berlinből jelentik: (NTI.) A pénteki hadijelentés kiegészítéseként a következőkről értesült a NTI: Bár a zsákmány számadatait nem tekinthetjük feltétlenül és egyedül egy hadművelet sikere mértékének, mégis elképesztő, hogy a keleti arcvonalon 18 napos harc folyamán ejtett foglyok száma meghaladja a 400.000-t. Minthogy az ellenség véres vesztesége már július 2-án meghaladta a 160.000-t,

a Szovjetunió vesztesége ma foglyokban és halottakban kerekén egymillióra becsülhető.

Páncélcsoportokban és lövegekben előállt veszteségük arányban áll ezzel az óriási számmal és belátható időn belül nem pótolható. Hatzernél több

repülőgép elvesztése becslés szerint csaknem háromszorosa a szövetségeseknek a nyugati nyári hadjáratban szenvedett veszteségével.

A szövetségeseknek vesztesége ugyanis 2633 repülőgép volt.

Már most megállapítható, hogy a szovjet hadsereg alig 3 hetes hadjárat folyamán oly súlyos csapást szenvedett, hogy az elkövetkező összeomlást talán még egy ideig halogathatja, de feltartóztatni semmiképp sem tudja. (MTI.)

Newyorkból jelenti a NTI: A Newyork Post jelenti, hogy legújabb értesülés szerint a Szovjet most csak kétezer korszerű harcirepülőgéppel rendelkezik. (MTI.)

Kovnában 1100 katolikus papot gyilkoltak le a bolsevisták

Berlinből jelenti a NTI: Kovná illetékes helyről közlik, hogy az eddig megtalált holttestek közt összesen mintegy 1100 katolikus papot találtak, akiket többnyire mint antibolsevista vizsgálati foglyokat tartottak fogva. Valamennyi áldozatot nyakszirtjén löt-

ték át. Mint a néhány, még felismerhető áldozatnál látható, a legtöbbnek felsőtestén kereszt alakú vágásokat ejtettek. Az áldozatok két olyan vilnai papot is találtak, akik már 80 éven felül voltak. Soknak felsőtestére és karjára keresztet égettek.

A litván papság fényképeket készített a borzalmakról és ezeket összegyűjtve a Vatikánhoz juttatja el.

A szovjet katonák a balti államok templomaiban és plébániáiban ellopták az egyházi célokat szolgáló egész borkészletet.

Egyik szovjettiszt csomagjában fényképeket találtak, amelyeken a szovjet katonák megszentelt helyből isszák a bort.

Egy asztalon szentségtartó és feszület mellett a katonák vörös zászlót és szovjet jelvényeket helyeztek el. A ké-

pen látható lovak oltárterítőkkel, gertyatartókkal és papiornátusokkal voltak megrakva, amiket valószínűleg zsákmányként magukkal vittek. (MTI.)

Berlinből jelenti a NTI: A német légitűzvegveszem támadást intézett Zsitomir-Kiev vasutvonal ellen. A vonalat több helyen megszakították. Szmolenszk környékén 31 vonatszerelvényt tettek használhatatlanná. A Halász-félszigetektől délre elsüllyesztettek a német gépek egy 1500 tonnás hajót és egy 4500 tonnás megromlottakat. (MTI.)

VOROSILOVOT, TIMOSENKÓT ÉS BUDJENIT HADSEREGFŐPARANCNSNOKOKKÁ NEVEZTÉK KI

Berlinből jelenti a NTI: A moszkvai rádió közlése szerint Vorosilov, Timosenko és Budjeni tábornokokat az északi középső és déli hadsereg főparancsnokaivá nevezték ki és már át is vették új szolgálatukat. (MTI.)

A BOLSEVISTÁK VISSZAVONULÁS KÖZBEN MEGKISÉRLEK MINDEN LAKÓHAZ FELGYUJTASÁT

Helsinkiből jelentik: (NTI.) A finn hivatalos hírszolgálati iroda jelenti: délkeleti határunkon az utóbbi napokban folytatódott a felderítő csoportok tevékenysége és a kölcsönös tüzérési tevékenység. Az ellenségnek állandóan veszteséget okozunk emberekben és hadianyagokban egyaránt. Stalin parancsát követve, az oroszok visszavonulás közben megkísérlik valamennyi lakóház felgyújtását, de sok falu mégis sértetlenül maradt. Felderítőink megállapítása szerint az ellenség oly vidéken is, amelyen nincsenek tulajdonképpen hadműveletek, gyújtogatásokat és

A nyugati front sürgős megvalósítását követeli Angliától Stalin

Newyorkból jelenti a NTI: Egyik amerikai hírszolgálati iroda jelenti, hogy megbízható londoni körökből származó értesülés szerint Stalin csütörtöki megbeszélése során Cripps nagykövettől azt követelte, hogy az angolok sürgősen hozzanak létre egy nyugati frontot. (MTI.)

KICSERÉLIK A NÉMET ÉS SZOVJET DIPLOMATÁKAT

Berlinből jelenti a NTI: A német és a szovjet diplomaták kölcsönös kicserélését július 13-ra tűzték ki. A kicserélendő személyek száma, bele-

A magyar föld munkása

most aratja egész évi munkájának kalaszát. Kora hajnalról nap-szállatig folyik a veritékes munka. Jó erőben tartja ilyenkor a megfeszített munkától ernyedtettestet, ha esienként lepihenés előtt, vagy hajnalban megindulásakor bedörzsöljük hátunkat, kar- és labizmainkat egy tenyérnyi valódi

DIANA sóborszesszel

Az egész szervezet feléled, a vér felpeszül, az izmok megfeszülnek, az idegek megnyugszanak. Vigyen magával munkahelyére egy üveg Diana sóborszesszel, ára megtérül a nagyobb munkateljesítményben és a megvédett egészségben.

Jelenlegi árak:

próba	eredeti	közép	nagy
PALACK			
70 f.	1'20 P	3'50 P	6'40 P

rombolásokat hajt végre. Repülőink ellenséges szállítovonatokat, gépkocsi oszlopokat, csapatokat és táborokat bombáztak. Az ellenséges légitűzvegveszem csak igen gyenge volt. (MTI.)

SZOVJETHAJÓKAT SÜLYESZTETTER EL A KELETI TENGEREEN

Berlinből jelenti a NTI: A finn légitűzvegveszem Keleti-tengeri szovjet támaszpontokat hatáson bombázott. Finn gépek torpedónaszádokat támadtak. Két naszádot telitalálat ért. Egy német gyorsnaszád a Keleti-tenger keleti felében elsüllyesztett egy 3500 tonás megrakott bolsevik gőzöst. (MTI.)

Olasz repülők bombaesőt zúdítottak Ciprusra és Haifára

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 401 közleménye: Repülőgépeink ismét bombázták Ciprus repülőterét és a földön elpusztítottak ellenséges gépeket. Más köteleink bombázták Haifa kőolaj berendezéseit és kiterjedt tüzeket okoz-

tak. Észak-Afrikában a tengely haderői bombázták Tobrukot. Condar vidékén lelőttünk két gépet. A péntekre virradó éjjel Napolyt ismét bombázták. Magánházakban nagy kárt okoztak. Öt személy életét veszítette. 35 megsebesült. (MTI.)

Nincs
petroleum,
vezettesse be a villanyt kedvező fizetési feltételek mellett.
Kovács Gyula
villany és rádiószerelő, Alapi u. 2.

Radocsay László igazságügyminiszter válasza dr Paál Árpád képviselőnek a házassági törvényjavaslatról mondott beszédére

— Módosítás a törvényjavaslaton —

Az országgyűlési gyorsírói jegyzetek szövegéből szöszörint közöljük az igazságügyminiszter beszédének azt a részét, melyben Paál Árpád beszédére hivatkozott. Ime a miniszter úr szavai:

Vannak és voltak azután felszólalt képviselőtársaim között olyanok, akik nagyon helyesen, főleg a félvérkérdés alapos kivizsgálását tartották szükségesnek. Ezt én a magam részéről nagyon helyeslem és készsággel benne vagyok abban, hogy ezt a kérdést a javaslat egyes rendelkezéseinek, vagy legalább egy rendelkezésének a részbeni módosításával akként vizsgáljuk ki, hogy nagyobb megnyugvást keltsen az elintézés

Bátor vagyok itt egyfelől rámutatni Paál Árpád igen tisztelt képviselőtársam beszédére, aki nagyon helyesen fejtette ki, hogy nemcsak biológiai, hanem lelki tényezők is alakítják az embernek valamely népnek a tulajdonságait.

és hangsúlyozta, hogy a kereszténységnek, tehát feltétlenül van átalakító hatása. Itt most csak közbevetőleg említem meg, hogy egyes képviselőtársaim részéről az a kifogás, vagy észrevétel emeltetett az ellen a javaslat ellen, hogy ismét összehaverja a faj és a felekezet kérdését. Bocsánatot kérek, ezt azután igazán nem teszi! Ez a javaslat kizárólag faji alapon állapítja meg a zsidó fogalmát, természetesen azonban, hogy valamilyen vonatkozásban ebben a faji fogalom meghatározásában is benne van a vallás, mert másként soha és sehol nem lehet megállapítani, hogy ki zsidó. Azt mondja tudniillik a javaslat, hogy zsidónak tekintendő — már tudniillik a jelen szakasz, tehát ennek a törvénynek alkalmazása szempontjából — az, akinek legalább két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született. Ennek a kérdését nem lehet mellőzni, mert hiszen nagyon jót méltóztatnak tudni, hogy 1895 előtt csekély kivételéktől eltekintve nálunk Magyarországon a zsidó faj és az izraelita vallás majdnem százszázalékosig fedték egymást. De nem is lehet más kritériumot találni a zsidóság fogalmának megállapítására, mint éppen ezt a leszármazást, hiszen éppen az, hogy leszármazás alapján akarjuk a fogalmat megállapítani, mutatja, hogy faji alapon áll a javaslat. Ez a meghatározás tehát a zsidóságot nem méltóztatnak elismerni. Más vonatkozásban pedig nincs összekeverve a faj és a felekezet kérdése, csak elismeri a javaslat azt, amit Paál Árpád igen t. képviselőtársam helyesen fejtett ki, hogy igenis van a kereszténységnek befolyása a lélek alakítására és ez nem mellőzhető akkor, amikor nem arról van szó, hogy egy százszázalékos zsidó kereszténye vagy nem keresztény, hanem arról van szó, hogy a félvért milyen kategóriába helyez- zük.

Ez a félvér kérdés, amely tulajdonképpen a punctum saliens ennek az egész paragrafusnak.

Nagyon helyeslem azoknak a képviselőtársaimnak felfogását, akik azt mondották — és ezek közt Paál Árpád t. képviselőtár-

sam fejtette ki első helyen ezt a kérdést is —

hogy nem lehet figyelmen kívül hagynunk, hogy ez alatt az idő alatt mintegy 40.000 vegyesházasság jött létre és ebből a 40.000 vegyesházasságból származott X ember. Nem mondok meghatározott számot. Lehet, hogy 200.000, mint képviselőtársam mondotta, de lehet, hogy kevésbé. Elég az hozzá, hogy ezekből a vegyesházasságokból származtak félvérek. Ez kétségtelen. Ha a félvér fogalmát a szó legazorosabb értelmében nézzük, akkor ez természetesen annyit jelent, hogy 50%-ban zsidó és 50%-ban keresztény. Elvi alapon kell azonban eldöntenünk, hogy ezek közül kiket sorozunk a zsidók és kiket a nem zsidók közé.

Kétségtelen, hogy az asszimilációs kísérlet nem sikerült. Mivel nem sikerült és mivel ezt disszimilációval akarjuk felcserélni, kétségtelen, hogy egy határvonal van, ahol likvidálni kell a meglévő állapotot. Azt hiszem, ez józan dolog, nem lehet azt mondani, hogy nincs ilyen. Merem állítani, hogy minden határ, akár időhatár, akár térbeli határ, akár más fogalom meghatározás, bizonyos tekintetben igazságtalan, mert akik a határhoz közelebb állanak, jobbra vagy balra, feltétlenül szenvednek, vagy jól járnak. Ez a kérdést tehát úgy kell megoldani, hogy amikor likvidáljuk a meglévő állapotot, jól vigyázzunk arra, hogy akik közelebb állnak hozzánk, azokat ne taszítsuk el magunktól, hanem igenis vegyük velük fel őket, gondoskodván ter-

minészetesen éppen ennél a törvényjavaslatnál arról, hogy a jövőben teljesen asszimilálódjanak, és hogy a jövőben az ilyen tilalom ellenére létrejött vegyesházasságokból származó ember feltétlenül zsidónak tekintés-

A törvény kijátszására nem akarunk módolt adni. Eppén ezért a részletes vita során — és ezt már most bejelentem a ház plénumában — a következő módont fogom javasolni a 9. paragrafus 3. bekezdése, második

Intézkedések a termények fokozottabb védelméről

Budapestről jelenti a M.T.I. A belügyminiszter rendelkezést adott ki a mezőgazdasági termények tűzveszély elleni védelméről. A miniszter a rendelkezés értelmében a lánbon álló és learatott mezőgazdasági termények ellenes gyújtogatás elleni fokozottabb védelmére minden községben és városban a helyi tűzoltóság keretében az arra alkalmas lakosság bevonásával

állandó tűzfigyelő és tűzoltó-készültséget kell tartani az aratási, betakarítási és cséplési munkálatok alatt.

Arról is intézkedik a rendelet, hogy a tűzveszély csökkentésére a mezőgazdasági terményeket öfokozott csoportosítani, hogy az egyes csoportok közötti távolság lehetőleg ne legyen 20 méternél kevesebb.

mondatának módosítását: „Az, akinek két nagyszülője született az izraelita hitfelekezet tagjaként, nem esik zsidókkal egy tekintet alá akkor, ha ő maga keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt és amellyel születése idején mindkét szülője keresztény hitfelekezetnek tagja volt. Méltóztassanak ehinni, tudtam, ha ezt prédikálni fogom, akkor ellenkezésre fogok találni. Ne méltóztassanak azonban azt hinni, hogy megfontolatlanul hozzuk ezt a módosítást. Igenis nagyon megfontoltan hoztuk mindazokat a jobbról is, balról is elhangzott argumentumoknak figyelembevételével, amelyeket itt — képviselőtársaim a két napos vita során kifejtési szívesek voltak. Azt hiszem, nem mehetünk tovább és nem szabad —, amint nagyon helyesen mondotta Paál Árpád igen t. képviselőtársam — nem egyéni tragédiákat, hanem tömegtragédiákat előidézni.

Horvátországban állami tulajdonba vehetők a részvénytársasági vagyonok

Zágrábról jelenti a Bud. Tud.: A horvát hivatalos lap törvényrendeletet közöl, amelynek értelmében az illetékes minisztérium elrendelheti bármely részvénytársaság teljes vagy részleges állami tulajdonba való átvételét, a részvénytársaság tőkéjének felemelését, vagy leszállítását, illetve, hogy az új részvényeket ki és milyen feltételek mellett veheti át. (M.T.I.)

VASÁRNAPI ARATÁS

Irta: ZOMBORY SÁNDOR

Aratásra járt az idő. Aranykalásztengert ringatott a délibábos róna. Duzzadt az éltel adó erő a teli kalászokban...

— Maholnap megkezdődik az aratás János bácsi! — szolt oda Peterdy az öreg béreshoz.

— Meg, nagyságos úr! Lesz mit aratni bőven. Gazdagon megáldott bennünket a jó Isten! (Igaz, neki ugyan nem volt semmi vagyona, mégis oly boldog meglepéssel mondta a szavakat, mintha az övé lett volna a határ fele termése.)

— Számár maga János bácsi! Vén számár. Egész életén át csak ezt az egyet tudta megtanulni: megáldott, megsegített a jó Isten! Van, mert dolgoztunk, szántottunk, neteltünk, a föld termelt és most aratunk!

Az öreg János bácsi nem válaszolt. Lesütötte ősz fejét s hallgatott. Tudta, hogy a nagyságos úrral Isten dolgairól nem lehet és nem jó vitakozni, mert az ő büszkén hirdetett meggyőződése az volt: „Ember az úr a földön mindennek felett, kezében a hatalom s így ő az isten ist!”

Egy darabig szólanul ültek egymás mellett a kordén s úgy haladtak

a buzatáblák között.

— Ha haza megyünk azonnal nézzen utána, hogy holnapra aratók legyenek. Reggel korán megkezdjük az aratást!

— Holnap? — lepődött meg az öreg.

— Jól hallotta, mit kérde ketszer?

— De... holnap... nagyságos úr. Az Ur napján... Vasárnap...

— Helyes! Az Ur napján! Az ur én vagyok!... S azt tesszem, amit én akarok. Az aratók pedig azt tesszik, amit én, az ur parancsolok!... Én pedig azt akarom, hogy ebben az évben is az első buzakereszt az árcetember földjén legyen!

— De holnap, vasárnap... Senki se fog munkába állni...

— Muszáj! Én holnap buzakereszt akarok látni a földemen!

— Holnap aratókat egy faluban sem kapni.

— Szót se tovább! Elmegy délután a korcsmákba. Van ott léhűtő, naplopó elég, akik nem törődnek az Ur napjával. Megnézi melyik éhes, melyik szomjas és melyiknek nincs pénze. Jöjjenek holnap hozzám aratni,

dupla napszámot fizetek! Ma este pedig frissen főt gulyás lesz vacsorára. Mindenki annyit ehett, amennyit bír, s annyit ihatik a frissen csapra ütött hordóból, amennyi csak belejér. Holnap nem is kell egész nap dolgozni, csak addig, amíg tíz buzakereszt learatnak és összerakják. Aztán ehetnek, ihatnak nálam tovább.

Estefelé János bácsi sokáig ácsorgott a korcsmák körül, mert nem sokan lézengtek ott, mint ahogy azt a nagyságos úr hitte. Végre az egyik elé csak odatért egy több tagból álló, pénznélküli, szomjas társaság. Kiváncsian körülnéztek odabent. Mivel nem volt bent senki, ők is kifordultak.

— Innátok ugye?, ha volna pénzetek? — szolt hozzájuk nyájasan János bácsi.

— Eltalálta kend! — szolt vissza az egyik.

— No fiúk, akkor mondok én nektek egy jót, s kettő lesz belőle. Ehetek, ihatok, amennyit csak akartok — előljáróban! — ha aztán egy kis munkát elvégeztek...

A legénye kíváncsian húzódtak János bácsihoz.

— Oszt mi lenne az a kis munka? — kérdezte az egyik.

— Holnap korán reggel learatni tíz buzakeresztet — a nagyságos úrnak.

„Azok, akik az elhalálozásban soron vannak“

— Londoni hangulatkép egy amerikai író tollából —

Ralph Ingersoll, a newyorki „PM“ egy szélsőségesen németellenes újság kiadója, „Report on England“ címen nemrégiben könyvet írt, amelyben novemberi angliai utazása során szerzett élményeihez fűz reflexiókat. Ebből a könyvből való a következő részlet:

— A londoni Dorchester szálloda este valóban alkalmas arra, hogy kótyagosá tette az ember fejét. Megérkezésem után éjjel, miután előzőleg fürdőszobám ablakából figyeltem a légitámadást, itt költöttem el vacsorámat. Duff Cooperék meghívására érkeztem és körülből vidám, kedélyes társaság gyűlt össze. Közöttük volt többek között Curie Éva is, aki akkoriban Londonban cikkekkel irogatott a Vichy-kormány ellen.

Amerikai és angol újságírók, tisztek, politikusok és barátaink körében később is nap-nap után itt vacsoráztunk, a nagy táncteremben. Hamar észrevettük, hogy amit itt látunk, mindennap ugyanaz, mégis minduntalan erre terelődött a szó, olyan nehéz volt megérteni.

Kisérteties gondatlanság a táncteremben

Mintha az 1917—18-as évek dözsölése elevenedett volna ismét meg ebben a kisérteties táncteremben. Francia és lengyel tisztek, angolok a Home Guard vidám hangulatot árasztó egyenruhájában, fiatal amerikai pilóták. A tisztekkel táncoló lányok igen csinosak — valóban szokatlan csinosak — vakító tiszták, sőt jól fésültek is és ruhájuk is kifogástalan. A légkör valóban nemzetközi. Nem is messze attól az előkelő angol úrtól, akit mintha skatulyából huztak volna ki, egy néger nő álmodozik. Mellette egy csinos fiatal hölgy szivarozik. Még csak minden második férfi, hanem sok nő szemén is ott villog a monokli. A civil urak azonban nem

estélyi ruhát hordanak (Érdekes új divat ez: az angol uri világ vacsorára már nem öltözködik át.) A jazzzenekar szinte örjögve tombol. A táncolók jórésze világosan elárulja, hogy már kissé többet ivott a kelleténél. Az arcok természetellenesen virítanak, a beszédmodor a hisztéria tüneteit mutatja. Jóformán mindenütt csak pezsgő folyik.

Egyszerre csak felhangzik a kiáltás: „Azok, akik az elhalálozásban soron vannak, igyák ki még egyszer poharaikat!“ Tehát még ez is megmaradt 1918-ból. Az emberek úgy látszik mit sem változtak. De mégis van valami figyelemre méltó különbség. Az alkalmilag idevetődött fiatal pilótatisztek kivételével, akik szemmel láthatólag elhagyatottan üldögélnék és bizonyos csodálkozással tekintgetnek körül, senkit sem fenyeget az a veszély, hogy holnap esetleg már meg kell halniuk. Ezeknek nem kell már holnap Flandria lövészárkaiba viszatérniük. Az a háború, melyben ezeknek a tiszteknek és civileknek országa belekeveredett, nagyon különbözik a világháborútól.

Tánc a vulkán tetején...

„A szokásos üzlet“, ez volt a mult háborúban az angolok jelszava. Megismétlésevel most is próbálkoznak, ezúttal azonban sikertelenül. A német ellenblokkad szorítása, melynek veszedelmességét maga Roosevelt is beismerte, túlságosan erős lett. Az angolok tulajdonképpen még nem

Ami kilehelnek, nem utolsó lehetők, hanem bankbetéteik és kötvényeik címletei. Az az élet, mely itt végehez közeledik, a nemzetközi társasági élet, azoknak az embereknek az élete, akik amikor az évszakok úgy diktálták, Biarritzban vagy Cannesben voltak és azokban a szállodákban laktak, melyekben társadalmi törvényeik szerint lakniuk kellett.

Tánc közben nem egyszer megszerkesztett az épület a nehéz léghűtő ágyúk dörgéseitől és gyakran lehallatszott a jövő-menő Dornier-gépek bűgása. És minden bomba, melyet a német repülők levetettek, minden bizonytalannal ennek a társaságnak mindent behálózó vagyonából pusztított el egy-egy darabot. Hogy a jelenlevők között hányan voltak csak nézők, mint én és a fiatal repülők és hányan jöttek ide illuziójukat táplálni, hogy ez a háború is csak olyan, mint az előző volt és hogy utána megint szabadon utazgathatnak Európában oda, ahol az éghajlat a legkellembesebb, nem tudom megítélni. Az azonban félreismerhetetlen volt, hogy a társaság nagy részét ez az illuzió hajtotta ide. A háború tehát ezekért a vidám nemzetöregyenruhásokért, a jazz-zenekaráért és az 50 fontba kerülő fiatal estélyiruhás hölgyekért lenne?

éheznek. De már itt is, az éhezés vagy nem éhezés kérdésénél is a pénz tárcá vastagsága lett a döntő kérdés. Egy minden lében kanál hírszág-lász az, meséli, hogy bizonyos exkluzív éttermekben még nagyon jól lehet étkezni. Egy ebéd azonban két-három fontba kerül. Mindenesetre

Szóda víz
olcsón bármikor
higiénikusan otthon
készíthető.
Palackok és szénsav-
patronok kaphatók és
cserélhetőek

TÖRÖK
vas-, festék- és háztartási cikkek
kereskedésében.
Rákóczi-ut 2. — Bazár épület.

elég sok ember engedheti meg ezt magának.

A luxusétermek tömve vannak — már amennyiben tudnillik épületek nem pusztultak el. A látszat azonban csalóka. Vajjon a lakosság hány százaléka adhat két-három fontot egy ebédért? Bizony, szinte elképzelhetetlen és legelőbb is nem étvágygerjesztő, amit a nagy tömegek esznek, különösen Southamptonban, Liverpoolban és más kikötővárosokban, a pusztítások viszonylag még nagyobbak, mint Londonban.

Csődöt mondott a polgári hivatalnokai kar

A legcsufosabban a polgári hivatalnokai kar mondott csődöt. Civil Service-ekre az angolok mindig különösen büszkék voltak, bár az angol életnek éppen ez a része mutatta a legnagyobb lezüllést. A leghevesebb légitámadások idején ez a hivatalnokai kar jóformán teljesen felmondta a szolgálatot. A bomlás a postánál kezdődött és lassankint az élet minden területére kiterjedt. A hivatalnokság ebből az összeomlásból még mindig nem tudott rendbe jönni. Az angol parlament tilkos ülésein végtelen viták folytak erről a kérdérről, azonban eredmény nélkül. Churchill itt nem tudott segíteni. A szakszervezeteknek nem voltak megfelelő tapasztalatai. Tehát minden maradt a régi ben.

A Balkán-hadjáratig az angol tömegek, különösen a középosztály, megelégedett a kormány ígéreteivel, hogy a háborút csak valamiképpen sikerül majd megnyerni. Ma azonban már mindenhol elhangzik a kérdés: de miképpen?

Az egyetlen felelet, melyet a kormány adhat: Amerika.

Willkie és Hopkins londoni látogatása idején még hittek az emberek ebben a varázsszóban időközben azonban kétség vett erőt a lelkeken és a kételyek mind erősebb hangon szólalnak meg. Nem is csoda, hiszen az angolok az amerikaiakat sohasem szerették. Rettenetesen tolatkodóknak találták őket és a középnyugati amerikai, aki felsőoktatást nélkül, nyitott mellényben, hangos lármával ront be a vendéglátó házába, valósággal fogalomná lett.

A hadicélok sürgős közelítését követelő kívánságok hangoztatásával egyidőben félreismerhetetlenül felmerült az aggodalom is, hogy az amerikai barát talán távolról sem olyan becsületesen gondolkodik, mint ahogyan először remélték. Pedig Anglia göröcsösen kapaszkodik ebbe a reménybe, a legendás Amerikába. Történelme folyamán sohasem érezte magát olyan egyedülállóknak a világban, mint most. Ebből a szempontból a Franciaországgal való szakítás lélektanilag óriási hatást váltott ki. Az átlagangol előtt azonban, aki mindig csak amerikai ígéretek-ről olvas újságaiban, de nem ezeknek a teljesítéséről, a longereni

— Bolond a kend ura, bátyám! — szólt vissza a legény ingerülten. — Holnap, vasárnap akar aratni? — De jól megfizet ám a nagyságos úr ezért a kis bolondságért. Dupla napszámot ad azért a pár órái munkáért — há sokan lesztek... — Hát még akkor se megyünk el Úrnapiján aratni! — azzal sarkon fordult a legény. János bácsi kezdett kétségbeesni, hogy nem kap aratókat, mikor hármán visszafordultak a társaságból. — Mégis, mi lenne a bérünk? — kérdezte az egyik. — Mondtam: dupla napszám: ma este: evés-ivás reggelig!... — És csak tíz keresztet akar a nagyságos úr? — Annyit. Eggyel se többet. A legények összenéztek és felragyogott a szemük. — Hát ez meg mi csoda bolondság akar lenni már megint, János bácsi?... Nem viccel kend?!... — Nem. A nagyságos úr azt akarja, hogy az ő földjén legyen az első buzakereszt összerakva a határban. — Igen... Furcsa ember a kend gazdája... — De megfizet érte! — Nem érne rá az a munka hétfőn reggel? — Nem, mert hétfőn már mások is hozzáfognak az aratáshoz.

A legények kezdtek számolni: tíz keresztért dupla napszám... evés, ivás reggelig... Ha korán fognak hozzá hatan, nyolcan, hamar megvannak vele. És holnapra még pénzük is lesz... Ritka jó alkalom a pénzszerzésre, nem szabad elszalasztani...

Elvállalták a munkát. Este a cselédudváron kisebb kenderben illatos gulyás főtt. A szag más embereket is odacsallt. A vasárnapi aratók pedig egy hosszú asztal mellett már javában ittak és dicsérték a jó gazdát, akit délután még bolondnak tituláltak...

Az illatos gulyás, a társaság vig kedélye, dupla napszám, kevés munka, meglette a hatást: még tíz ember jelentkezett.

Peterdy nekivetkezve pipázott a tornácán s megelégedetten mosolygott. Nem annyira a szegény, mint inkább a dologkerülő emberek kapzságán, akiknek oly kevés kell, hogy eget, földet meglagadjanak...

János bácsi külön megdicsérte, hogy ilyen aratókat kerített. Magában pedig azon mulatott, hogy holnap, vasárnap az ő földjén aratni fognak!... Hogy bosszankodik majd emiatt az öreg pap... Hogy fogja oszlorozni a hívek előtt hitelenségét... Hát csak hadd bosszankodjék ökiyyel-mel! Mégis csak Peterdy Andor nagy-

ságos úr földjén lesz összerakva az első buzakereszt a határban!...

Egész éjjel ettek, ittak az urnapi aratók. (Később így nevezték el azokat az embereket, akik jelentkeztek az aratásra.) Egyik-másik már alig bírta magát a sok bortól.

Hajnaltól három urasági kocsi készen állott, hogy az aratókat kivigye a mezőre. Az ébrenlevők egy darabig trágárkodtak a szekérekben, dancoltak, duhajkodtak, míg lasscskán a hajnali szellő friss áramlata dombba nem szenderítette valamennyit.

Mikor kiérték a határba, a kocsisok hiába költözték valamennyitket. Egy sem tudott magához térni. Mire az egyik kocsi durvább fenytéshez fogott. No arra mind felébredt és egetverő káromkodás közben szidták a kocsisokat a gazdával együtt s csúnyán összeverekedtek. Aztán, mint, akik jólvégezték dolgukat, valamennyien otthagyták az elpáholt kocsisokat a munkával együtt: arason, akinek kell és elmentek a közeli lucernásba, lefeküdtek, hogy kialudják mámorukat...

Az eset híre hamar elterjedt a faluban. Mindenki a bolondos nagyságos úron mulatott. Az öreg pap helyett Peterdy bosszankodott.

Hétfőn virradóra pedig az egész határban vig énekszóval megkezdődött az aratás...

Frenczel Sándor

tükrös és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Képkerevezés
Falburkoló üvegcsempék
gyári lerakata
Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.
Telefon: 19-13

barát kezd kellemetlen érzéseket kiváltani. Kezd előtte derengeni, hogy Rooseveltet nem is Anglia, mint inkább az angol örökség érdekli. A felső rétegek ezt már régóta tudják és a vidéki kuriákon a kandalló fényénél már sok keserű szó hangzott el róla. De a tömegek csak most kezdenek részélni. És megcsaltak, elárultaknak, eladottak érzik magukat.

Anglia képzeletében feltámadtak a hunnok

Europáról már semmit sem tudnak a szigetországban. Egyes nagy tömeglapok, mint a *Daily Mirror*, bevezették azt a szokást, hogy németek helyett már nem „nációk”-ról beszélnek, hanem következetesen csak „hunnok”-ról. Mint a Dorchester-szálloda földalatti tánctermében, itt is lábrakap a világháború tömegőrülete. Ezenkívül a tömegek már csak az illuzióból élnek, abból az illuzióból, hogy a helyzet Németországban is csak olyan, mint Angliában. Ugy látszik, hogy ennek az illúzióknak táplálásával a kormány elsősorban a nép morális erejét akarja fenntartani.

A munkásság az angol élet regenerálására, bár mindig erre való hívatottságát hangoztatta, nem volt képes. A felsőbb rétegek azonban elvesztették képességüket a vezetésre. Az idősebb, naivabb nemzedék még megkísérli, hogy a rozzant gépezetet valamiképpen üzemben tartsa, a fiatalabb azonban távol áll ettől a próbálkozástól és inkább a Dorchester-szállodában vagy a Savoy pincéjében táncol. Egyetlen reprezentánsa, Eden, a közelkeletről való visszatérése óta neveltséges alakká lett.

Ez az ifjab nemzedék nem hisz a győzelemben, de talán a vereségben sem. Egyszerűen a nap örömeinek él. Ha az angol légihaderő tagja kötelességét a legvégsőkig teljesíteni fogja. A haditengerészet kötelékében azonban már gyakran kerül sor heves nézeteltérésekre. A Fehér Ház iránti bizalmatlanság itt mélyen ül a lelkekben. A tengerésztihezke étkedőben folyó beszélgetések nem éppen ártalmatlan fecsegések. A tengerészek tudják, hogy a legsúlyosabb vereségéért Churchill személyesen felelős, mivel — mint például Görögországban — a stratégiai baklövéseket valóságosan kikényszerítette. Eddig csak azért nem érték komolyabb támadások, mivel senkisé ismert olyan személyiséget, aki jobban értené dolgát. Churchill mítosza azonban már odavan. Lassan, egészen lassan fokozódik a kétségbeesés...

Nagy fűtőanyag megtakarítást ér el, ha régi fűtőrendszer cserépkályháját Hardmuth rendszerre vagy vegyes fűtésre átrakatja.

TESTA cserépkályha lerakata
Szaniszló utca 68.

Az elkészített és augusztus 24-én egyszerre felrobbantott aknák a törökök kivánságának megfelelően hatoltak, mert a puszkapor szörnyűséges dördülése közepette az egész vár megrendült s a Vörös bástya fala tövig beomlott és tiz könyöknyi széles utat nyitott az ellenségnek. Az Aranyos bástya nem rongálódott meg éppen ilyen mértékben, de mégis egy egész század könnyű szerrel hághatott a falára. Ali basa seregének minden csapatát a rohamra szerelte fel és rendezte el és így várta a robbantás kimenetelét, amikor az eredmény megfelelt a várakozásának, kiadta a parancsot, hogy mintegy hatezer embere létrákkal mászsa meg a csonkának nevezett bástyát. (amelyben éppen ő nem tett semmi kárt), minden bizonylan csak azért, hogy odavonja a védőket.

Azonkívül még azt parancsolta, hogy főmentelen sokaságú katonája kísérelje meg a rohamot a két bástya romjain keresztül, (óriási jutalmakat tűzven ki azoknak, akik el-

sők lesznek a vár elfoglalásánál). Katonái nagy bátran nyomultak be a falon át és több zászlóval egész századok hatoltak be több izben is mind a két bástyába, de javarészüket lekaszabolták, néhány zászlót elszedtek tőlük s visszaverték őket. Az asszonyok szurokkal, forró vízzel, kövekkel üzték vissza nagy bátran az ellenséget és sem a férfiak sebeitől, sem a saját sebeiktől való irtózás nem tudta őket arra bírni, hogy kivonják magukat a küzdelemből; így hathatós segítséget nyújtottak a maroknyi seregnek.

Napkeltétől déli tizenket óráig tartott a roham; néhány száz ember visszavere a törökök tengersokaságú seregét, ámbar ok maguk bevallják, hogy legalább is negyvenezer katonájuk vett részt a rohamban. Azokat pedig, akik (amint előbb mondtam) az épségben maradt bástyát létrákkal igyekeztek megmászni, gyerekként volt visszavenni, mivelhogy egyik létra sem ért el a bástya pereméig. Így végződött az első roham.

A védők vesztesége, a törökök vad dühe

De a magyarok győzelme is sok vérbe került. Eppen a legügyesebbeket mind levágták, vagy megsebesítették. A vitézek vitéze, Ibrányi Mihály, rettenthetetlen bátorsággal harcolt az első sorokban s amikor a bástya romjai közül kiverte az ellenséget, halálos sebet kapott s még aznap visszaadta lelkét Istennek, akinek magát szentelte. Az ő elesete egyszerre ellankasztotta mindenkiben a harci kedvet.

Háromszáznál több épkezláb ember már nem volt a védőseregben, de Ali basa nem tudott arról, hogy ok ilyen kevesen vannak s miután

elesett a janicsárok (vagyis gyalogosok) hadtestének parancsnoka, a basa íródeákja, sok főúr s háromezer (sőt ennél is több) közkatona, hát a szakállát tepte s már nemcsak abban kétkedett, hogy győzni fog, de abban is, hogy ép bőrrel elakarodhatik a vár alól. Mert békétlenkedett az egész hadsereg, de főképp a janicsárok hangoztatták fenn, hogy magát Ali basát ölik meg s áldozzák fel elesett bajtársaik lelkeinek engesztelésére, ha egy újabb és utolsó rohammal el nem foglalja a várat s tovább egy napig sem hajlandók ott maradni.

Nem léven tehát nyugta Ali ba-

Julius 25-ig be kell szerezni az egészségügyi ellenőrző könyveket

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala 8537—1941. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A közegészségügyi és közrendészeti szempontból fontos üzemek, üzletek, kereskedések egészségügyi ellenőrzésével kapcsolatban eirendelt ellenőrző könyvecskék beszerzésére és felmutatására határnapul — 1941. évi július hó 25-ét — tűzöm ki.

Felhívom emnélfogva mindazon iparosokat, kereskedőket, akik egészségügyi, közellátási cikkeket állítanak elő, hoznak forgalomba, vagy 10 alkalmasznál többet foglalkoztatnak, illetve mindazokat az ipari és kereskedelmi üzemek, üzletek tulajdonosait, ahol egészségügyi vizsgálatok tartása indokolt, hogy ellenőrző könyvecskéjüket fenti határidőn belül hitelesítéssel együtt a törvényes következmények terhe mellett feltétlenül szerezzék be.

Az ellenőrző könyvecské kiadását és azok hitelesítésének lebonyolítását a nagyvárad Kereskedelmi Csarnok vállalta el, amiért is azok ott a dél-

előtti hivatalos órák alatt beszerezhetők.

A könyvecskével kapcsolatos bármilyen felvilágosítással — telefonon is — a közigazgatási ügyosztály, a város tisztii főorvosi hivatala és a Kereskedelmi Csarnok készséggel áll rendelkezésre.

Nagyvárad, 1941. évi július hó 10-én.

Dr Varga László s. k. tanácsnok.

sának az öt és főembereit fenyegető veszély miatt, azt parancsolta, hogy mindenik katonája hozzon néhány olfát. Amikor csodálatos sietséggel nagy halmozott össze, hozzákezdett egy meglehetősen széles sánc rakásához, amelynek olyanny magas volt, hogy elérte a Vörös bástya peremét; ezalatt mindenik sáncról tüzeltek a várra s egyfelől az ágyúvöldözése következtében a vár védői egyáltalán semmit sem tettek a sánc építésének megakadályozására. Ez tehát egyre közelebb ért a bástyához. Ez alatt, aki még életben maradt a vár védői közül, az a szállított bástyákat rombolta le s új védelmi vonalat kezdett építeni árkokkal s azok belső partján hevenyében emelt töltésekkel s a betérésre inkább alkalmatlan helyek alá puszkaporttal tett aknákat helyeztet el s úgy számított, hogy ezek felrobbantásával a berohanó törököket az ő partfogójukhoz, Mahométhez küldi. Amíg ok ilyen ténképpen a végső kimerülésig dolgoztak, egy szeméni (ezek tráciai eredetű gyalogos katonák, határtalanul vakmerők, de minden állhatatosság nélkül valók, akikből egy egész századra való akadt a várvédők között) a romokon át a törökökhöz szökött s elmondta nekik töviről-hegyire, hogy milyen kevesen vannak a védők s miben fáradoznak. Azonban — ha készpénznek vették is minden szavát — akkor, amikor azt hozta tudomásukra, hogy milyen maroknyi a védősereg, hiteltre egyáltalán nem lált, (hiszen Ali basa szentül hitte, hogy legalább is negyzezeren vannak), másképp még abban az esetben sem biztosította volna őket arról, hogy bántatlanul hagyja, ha megadják magukat.

A védők feladják a harcot

Amikor a védők látták, hogy a már említett szökevény révén az ellenség teljesen tisztában van helyzetükkel s hogy a két romhalmazzá vált bástya széles utat nyit az ellenségnek, az első roham után épülő sánc pedig már majdnem a bástyáig ér, mivel a romokon át betóduló s visszahúzódó ellenség szünet nélkül nyugtalanította őket s előrelátták, hogy újabb rohamot már sehogy se tudnak feltartóztatni, segítséget pedig halandó embertől már nem remélhettek, augusztus 27-én végre elhatározták a vár feladását. Fehér zászlókat tűztek ki a bástyákra s megadás jeléül s ezzel az ellenségnek örömet okozó jeladással megfűszerezték Ali basa étkeit, akinek eddigig egy józú falat sem csúszott le a torkán.

(Folytatjuk.)

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

Kulcsár Ferenc moldvai magyar a Délvidéken akar letelepedni

Évszázadok viharaiiban megedződött dolgos, tiszta erkölcsű nép a moldvai csángómagyar

Nagyvárád, saját tud. Egy Temesvárról menekült, nagyon élénk eszű és világos beszédű iparosembernek segitettem kérvényt írni a napokban. Ritkaság-számba megy ez, hogy moldvai magyar faluból iparos-sorba emelkedjék ki valaki és bekapcsolódjék a magyar életbe. Mert a román Ókirályság magyar falvaiban nemzedékről-nemzedékre megmaradnak a magyarok a paraszti sors legkezdetlegesebb életszínvonalán.

s éppen ez az elzárkózottságuk és maradiságuk tudta megőrizni magyarságukat ott, ahol a román tenger még nem csapott át népi különállóságuk fölött.

A moldvai magyar szolgálni se megy el, iparostanoncnak sem adja gyermekét s ha mégis mesterség tanulásra szánja rá magát egy moldvai magyar fiú és valamelyik ókirálysági városba kerül, menthetetlenül elrománosodik, mire felszabadul.

Azért szinte egyedülálló jelenség Kulcsár Ferenc lakatosmester, aki most Váradon várja Bonczos államtitkár választát.

„Megjött keed dela orás, igazgató ur”

A Buzau megyei Beceni községből való, olyan szórványról, amely a moldvai magyar népcsoport zömétől is elég távol, magára hagyatva lengei életét. S ha Bacau és Roman megyébe, ahol tömegesebben élnek magyarok, el is jut néha egy-egy kutató, itt már igazán a madár se jár...

— En, — mondja Kulcsár Ferenc — nem szakadtam el teljesen a falumtól. Testvéreim most is ott élnek, egyszerű parasztemberek s ha meglátogatom őket, úgy néznek városi ruhámra, mint valami rendkívüli túlneményre. Az egész falu csodámra jár, csak nehezen ismernek rám, hogy közülük való vagyok, s majdnem alázatosan szólnak hozzám a derék földiek: „Megjött keed dela orás, igazgató ur?... Mert már keverten beszélnek és mindenki igazgató nekik, aki nadrágot visel.

— De azért tudnak még magyarul a becenei magyarok? S meg van még bennük a magyar öntudat?

— Hogyne. És még milyen büszkén verik a mellüket, hogy ők az igazi magyarok. Azt állítják, hogy ők ősi „szittya-szurdok” nemzetségből származnak, sem székelyeknek, sem

csángóknak nem mondják magukat, hanem Isten-igazából magyaroknak. S ha a románok jöttek-mentek, idegeneknek nevezik őket, bátran szembezállanak velük.

„Mi előbb voltunk itt, mint ti”. Homályosan él bennük a tudat, anélkül, hogy a magyar honfoglalás történetét ismernék, hogy ők ezen a földön éltek már, még mielőtt a magyarok Magyarországra léteztek volna... Magam sem vagyok valami nagy történelmetudós, de azt hiszem, hogy az etelközi magyarok maradványai ők. Legalábbis ennek hagyománya él az én kicsi falumban.

Járnak kalákába „sodorítani és papusójt kobozni”

Meséltem magamnak a távoli magyar szórványról.

— Nagyon szegények az én földjeim, — magyarázta Kulcsár Ferenc. — Alig egy pár lánca földje van a legtehetősebb gazdának is. Az erdőből élnek, fát vágnak, fuvaroznak, feles gazdálkodást folytatnak a környékbeli nagyobb birtokokon. Viseletük romános: himzés nélküli báránnyőr mellény, rövid szürkabát, bocskor, keskeny karimájú kalap, derekszija, nyáron szűk gatyja. Azt mondják: „Jgy jártak mindig a ma-

gyarok, így teremtetle meg őket az Isten, gatyában... — Milyen örömeik vannak? — Járnak kalákába „sodorítani” vagy „papusójt kobozni” (tengerit hántani). Minden utca egymástól elkülönödve végzi ezt a közös munkát, ám néha eljárnak kalákába a románokhoz is, a jóviszony ápolása végett, meri van vagy harminc román család is a faluban. De nem barátkoznak és még kevésbé házsoznak össze velük.

„egy Istent imádunk — mond.

A városház falfestményeinek feltámadása

Írta: Dr. NÉMETHY GYULA

A városháza lépcsőházát 1903-ban Udvarny Géza temperaképekkel díszítette. A mennyezetkép Szent László holttestének Váradra vitelét állítja elénk: angyalok ragadják a szent testet, kocsióra Várad felé, gyászoló Hungaria kíséri. A lépcsőház arhitrarja feletti falrészen függőleges harmas kép, tryptichon ékeskedett: Heiszler Donát tábornok bevonul a törököktől visszafoglalt Váradra 1692-ben. Urnapján, a törökök pedig kivonulnak. A román impérium alatt ezeket a falképeket bemeszelték, mert nemzeti érzésükre sérelmeseknek ítélték városunk vezetősége azonban egyik legkedvesebb gondjának tartotta a képek helyreállítását a restitúció in integrumot. A boldogult művésznek szintén festő fiát Udvarny Pált bízták meg a képek helyreállításával, aki fiú kegyelettel fűtött ambícióval fogott a fölötté nehéz feladat megoldásához. Atyja képei ugyanis annyira elmosódtak, elhalványodtak a mészréteg alatt, hogy igen sok hiány pótlása vált szükségessé. Ezt a feladatot a fiú mégis pompásan megoldotta valóságos feltámasztotta az atya elpusztult, elhalt képeit. Mi azonban nem csodálkozunk ezen, mert tudjuk, hogy Udvarny Pál festette Ungváryval együtt a debreceni Szt. Anna templom gyönyörű falképeit, még pedig igazi freskótechnikával, mely a legnehezebb s éppen azért a legnemesebb technika. Michel Angelo ezt tartotta férfiehez méltónak. Udvarny a városház képeit „al secco” nem „al fresco” festette. Kazeinfestést használt, de reméljük, hogy ez is sokáig fog tartani, s hirdetni a művész irazi hívatottságát.

A feltámasztott képek hivatalos átvetéle e hó 8-án déli 12 órakor ment végbe. Megjelentek: Hlatky Endre városi főispán, Gyapay László helyettes polgármester, Dr. Thury László főügyész, Altnóder Endre főmérnök és több bizottsági tag. Figyelemmel megnézték a falképeket s méltányolva a jelenlévő művész sikerült alkotását, hivatalosan átvették azt. Mindenesetre művészeti eseménynek nevezhetjük a falképek megújulását s igen szerencsés választásnak a város vezetősége részéről, hogy a képek restaurációjával éppen a boldogult művész fiát bízták meg, mint akit nemcsak a művészi ambíció, de a fiú kegyelet is ösztönzött, hogy a legjobbat alkossa, amire képes. Felemlítjük itt, hogy Győr részére ő festette meg a kormányzó győri 1919-i bevonulásának emlékeztető eseményét. Bennünket váradiakat ez a kép melynek fényképét láttuk a művésznél annyiban is érdekel, hogy a kormányzó fogadó előkelő személyiségek közt ott látni áldott emlékeztető Petsér Antal püspök képét is, aki még váradai kanonoksága idején az állomáson keresztül utazó s a nyugvó állomáson maradt sebesülteket éjjel-nappal annyi szeretettel, annyi személyi és anyagi áldozattal gondozta, mint nem sokan a világháború idején minálunk. Sok-sok érdeme koszorújában ez nem a legkisebb levél.

A városháza lépcsőházának megújult, vagy inkább feltámadt képeit melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

Strand mellett villa-helyek kedvező áron eladó. Értekezni dr. Kertész Ferenc ügyvéd-nél Szaniszló utca 6.

„Ják — de nem egy a vérünk.” — S milyenek az erkölcsi viszonyok?

— Nagyon vallásosak, buzgó templombajárók. A pap két nyelven prédikál és imádkozik: s nagy tekintélye van a nép előtt. Fiatal leánymak este 9 óra után nem szabad a kapuba kiállni, de ha mégis megteszi és meglátja valaki, vásárnap kipredikálják a templomban. Hagyományos szerződés van ennek a kipredikálásnak. „Te leányzó, Julcsa, — mondja a pap, — felolvassom neked a pri-bériumot, amit egy leánynak be kell tartani és te nem tartottad be. Látod, Székely Esván nevezetű suhanc-cárral kilenc óra után...” S akivel háromszor ismétlődik ez a kipredikálás, az nem kap többé férjet a faluban.

Ugyancs a sorsa a megesett leánynak is, de ez ritkán fordul elő. Kiközösítik a vétkes legényt is. Ha azonban a fiatalok utólag összeházasodnak, megbocsát nekik a falu, de soha többé nem lesz olyan becsületük, mintha rendes módon kerültek volna össze... Meglörtént, hogy kifogásoltam a faluban ezeket a szokásokat, de megbotránkozásai intettek le, mondván: „Meglátstik kecsden, hogy áturasodt!”...

A becenei-i magyarok nem „urasodnak át”

A jó becenei magyarok nem urasodnak át. Vendégszeretők, a lakodalom három napig tart, nagy ünnepeken nagy a sütes-főzés, de máskor takarékoság és rendkívüli igénytelenség jellemzi életüket. A buzát amit termelnek, mind eladják, a disznót és a lábajóságot szintén s ők pulszkával, birkahussal, szarított kecskehussal táplálkoznak s minden álmuk, hogy egy-egy kicsi darabot földdel szélesítsék ki az ősi vagyont.

Légiriadó esetén csak a hatósági és katonai személyek tartózkodhatnak az utcákon

Budapestről jelenti a MTI: A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki a mozgási szabadságnak a légvédelmi riasztás tartama alatti korlátozásáról. A rendelet értelmében a honi légvédelmi készségtel, valamint a légvédelmi és oltalmi gyakorlat idején a légvédelmi radó jelének elhangzásától a légiveszély elmúltának jeléig általában minden mozgást meg kell szüntetni a közterületeken. A rendelet részletesen intézkedik az utcákon, hidakon tartózkodó gyalogosok, kerékpárosok, valamint a járművek utasainak és vezetőinek magatartásáról. Intézkedik a rendelet a hatósági légtalpi, valamint karhatalmi járművekről és alakulatokról, amelyek tagjai a riasztás alatt is szabadon mozoghatnak.

Ma 20 óra 40 perckor kell elsötétíteni

Nyári divat mosó árak
Imprimé selymek óriási választékban
Leitner Márton és fiai
cégnél, Hlatky E. utca 5.

Képek Esztergomból a „magyar Rómából” a katolikus nyári egyetem székhelyéről

Esztergom, 1941. július hó.

Ez évben már hetedszer rendezik meg Esztergomban a katolikus nyári egyetem előadásait, amelyre az ország minden részéből jönnek különböző korú és különböző szellemi pályán működő emberek. A hallgatók legnagyobb része egyetemista, fiú és leány vegyesen. A hallgatók száma kb. 360. Az előadások főtárgyai a szentistváni állameszme kifejtése, a megnagyobbodott országunk szociális és gazdasági kérdései és a távolkeleti pogány vallások mai helyzete párhuzamban a római katolikus vallással. Az előadók országunk és katolikus társadalmunk legkiválóbbjai: *Szekü Gyula*, *Echari Ferenc*, *Brandenstein Béla*, *Korniss Gyula*, *Pleiffler Miklós*.

Schleifler János, hogy csak az ismeretebbetek említsem. Az előadások és a nyári egyetem főcélja az, hogy a művelt katolikus társadalmunkban fejlessze a szükséges ismereteket és tudatosítsa a nemzetfenntartó magasztos eszméket, másodrendű célja, hogy az ország különböző részén lakó egyéneket egymással megismer- tesszen, hogy azok nézeteiket kicse- reljék és igyekezzenek a különböző nézeteket közös nevezőre hozni. Ez nagyjából sikerül is, mert alapjában véve az emberek megegyeznek ab- ban, hogy keresztény és szociális gondolkodásu Magyarországra van szükségünk, az eltérés a megvalósi- tás módzataiban mutatkozik. Azon- ban kell, hogy ez is közös nevezőt találjon.

lota előcsarnokának falai legnagyobb részben, márvánnyal vannak borítva, a padlózat pedig mozaik.

Elmény a palota díszterme. A fal- lak itt 13-féle szinből összeállított márvánnyal vannak borítva, a fal- kon három remekbe készült velencei tükör függ

A világosságot öt drb kristály üveg- ből készült reneszánsz csillár szolgál- tatja. Az ajtókeretek karrarai már- ványból készültek, a kandallók szin- tén. Külön érdekessége a primási

palotának a „Keresztény Múzeum” képtára és gobelinyűteménye. En- nek a létrehozása *Simor János* bibo- ros hercegprimás nevéhez fűződik. Váradi vonatkozást is találtam itt, hiszen a képtár és a múzeum legna- gyobb része *Inolyi Arnold* nagyvá- radi püspök adománya. Ő 220 képet 20 gobelint, 40 keleti szőnyeget, 218 ötvösmunkát, 137 fajánszt és porcel- lánt, 20 fadomborművet, 20 faszobrot és 100 db himzést adományozott az esztergomi keresztény múzeumnak.

Esztergom büszkén hirdette, hirdeti és hirdetni fogja, hogy Magyaror- szág keresztény állam volt és az fog- lenni, mert csak így lehet létjogosult- sága a történelemben.

Esztergom büszkesége: a bazilika

Esztergomot a „magyar Rómának” szokták nevezni. És ez nem túlzás, ha alaposan megnézzük a várost. A város közel 18.000 lakosából 16.000 katolikus, a többi zsidó (1.500) és re- formatus. Ennek a 16.000 katolikusnak 10 temploma van. Az egész Esztergom felett büszkén uralkodik a főszékes- egyház a „bazilika”. Új, klasszikus stílusban épült, alapkövét *Rudnay Sándor* érsek 1822-ben tette le és az építkezést 1869 november 1-én *Simor János* hercegprimás fejezte be. Az építkezés több mint 6 millió arany- koronába került. Az épület hosszu- sága 118 méter, szélessége a közében 48 méter, oldalfalainak magassága 34 méter, a kupola magassága a pado- zattól a keresztgömbjéig 100 méter,

a kupola átmérője 33,5 méter. A templom belseje gyönyörű, falai világosszürke márvánnyal vannak borítva, amelyeket vörösmárvány sze- gélyez. A templom belsejét híres olasz és magyar szobrászok szobrai díszítik.

Különösen megdöbbentette szívemet, mikor megpillantottam a váradi szü- letésű Pázmány Péter Della Vedova torinói szobrász által készített, leg- kitünőbb szobrát.

Erdekessége a templomnak a főol- tár oltárképe. Ezt Michelangelo Gri- goletti festette Tizian koncepciója után. A kép Mária mennybemenete- lét ábrázolja. Ez a világ legnagyobb oltárképe, 13 méter magas és 6,5 mé- ter széles.

A bazilika kincstára

Külön érdekessége Esztergomnak a főszékesegyházi kincstár. Az igazat megvallva, mikor először beléptem a kincstárba, a meglepetéstől szólni nem tudtam, mert annyi sok szépet, és művészi egyhelyen összegyűjtve még életemben nem láttam. A kincstár szorosan egybeforrt az érsekség történetével.

A kincstár első leltára 1397-ből származik. A kincsek a történelem folyamán sok viszontagságon mentek át. A legszebb és egyben a leghíre- sebb darab Mátyás király kálváriája, ez szináranyból van, 72 cm. magas, sulva kb. másfél kilónyi, 213 nemes drágakövevel és ritka nagyságú drágakövekkel van díszítve. Itt van- nak a királyi koronázásnál használt kincsek is. Ilyen a XII. századból származó u. n. eskükereszt, erre tes- zik le a királyok az alkotmányos esküt a koronázáskor, itt van az

apostoli kettőskereszt, amelyet koro- názáskor a főkáptalan egyik tagja visz a király elé. A polcokat a leg- gyönyörűbb kelyhek és szentségtár- tók sokasága díszíti. Az első kehely XIV. századból van.

A falak mentén húzódó szekré- nyekben vannak elhelyezve a kincstár szövetművei, de ezek száma a régi leltárból megállapított szám mel- lett nagyon csekély. A kincstár leg- régebbi szövetmű darabja az Ipolyi gyűjtemény himzett miseruha-ke- resztje. Nagyon szép a koronázáskor használt püspöksüveg és a palást, ez utóbbit *Baththyány József* bíboros ér- sek csináltatta.

A vízivárosi Plébánia-templom mel- lett húzódik meg nemes egyszerűsé- gében a primási palota, Magyaror- szág legelső papjának az otthona.

A palotába karrarai márványból épített lépcsők vezetnek fel, a pa-

Hamarosan megszűnik a liszthiány

A kenyér ellátási zavarok csak átmeneti jellegűek

Budapestről jelentik: (MTI.) Illeté- kes helyről nyert tájékoztatás alapján a Magyar Távirati Iroda a kenyér- ellátási helyzetről a következőket közli: A közelmúltban panaszok me- rültek fel a kenyérellátás körül, a fő- városban és egyik-másik vidéki vá- rosban.

A kenyérellátás körül bizonyos nehézségek mutatkoztak és elő- fordult az is, hogy a péküzletek előtt a kenyérért sorba kellett állani.

Ezek a jelenségek bizonyos hasonlósá- gokat mutatnak azokkal a jelensé- gekkel, amelyek az idei év tavaszán,

hosszabb időn keresztül a zsírellátás terén voltak tapasztalhatók a főváros- ban. Az akkori és a mai helyzet kö- zött rendkívül nagy különbség mu- tatkozik.

Tavasszal valóban csak alig-alig lehetett biztosítani a szükséges zsírmennyiséget és a beváltatta- nul maradt zsírjegyek bizonyít- ják, hogy a jegyrendszer sem biz- tosítja azt, hogy a lakosság meg- is kapja a szükséges zsíradagot.

Annak idején sikerült végül meg- felelő szabályozással a zsírkérdést megoldani és azóta nem is voltak pa- naszok a zsírellátás körül.

Minden lisztigénylés kielégítést nyer

Míg a zsirhiány akkor hónapok- on át érezhető volt, a kenyérről más a helyzet. Tudjuk, hogy az új termés betakarítása megindult. A múlt hó- nap vége óta aratják az árpát, rozst és a búza betakarítása is megindult. *Mivel a kiéptített új hombár- szervezet segítségével a kicsépell gabonák felvásárlása azonnal megindul és a malmokba kerül, a learatott gabona már a legköze- lebbi időben, nyolc-tíz nap múlva, olyan nagy tömegben irányítható a nem termelő területek felé is, hogy az egész országban minden igényt ki tudnak majd elégíteni.*

Egyelőre azonban néhány napig a még meglévő tartalékokkal takaré- koskodni kell és ez az oka annak, hogy a sütőipar rendelkezésére álló lisztmennyiség bizonyos mértékben kisebbedett, azonban különbö- bb ne- hézség nem mutatkozik, mert nyáron általában a kenyérfogyasztás kisebb-edik a városokban. A hatóságok kü- lönféle intézkedéseket tettek arra- vonatkozóan, hogy a rendelkezésre álló lisztmennyiséget általában ke- nyérsütésre használják fel. Valószínű-

leg a már megtett lépésen kívül, to- vábbi intézkedések is következnek, hogy a sütőipar leggazdaságosabb kenyértermelés érdekében használja fel a lisztet.

A kenyér körüli helyzetet némileg megmagyarázza az a körülmény is, hogy a fővárosban az idén több em- ber maradt otthon, mint más évben és Budapest környékén a lakosok kö- zül többen vásároltak kenyeret a fő- városban. A közérdekre való tekintet- tel ezt nem lehetett megszüntetni. A budapesti nagy sütőüzemek ter- melésük bizonyos részét a környekre szállították ki. Ezek az ismertető kö- rülmények megadják a mai helyzet- magyarázatát és reméremt adnak más- felől arra is, hogy

július huszadika táján egész más helyzetet számíthatunk. Addig is igen fontos, hogy a főváros és a liszbehozatalra szoruló városok lakossága értesítse meg az adott hely- zetet és az alatti néhány nap alatt szorítsa le kenyérvásárlásá- nak mértékét, a főzélékfélék, a burgonya és más élelmiszerek fo- kozott fogyasztásával.

A hatóságok mindenit elkövetnek, hogy a szükséges mértékű kenyér- ellátást az egész országban biztosí- tás. Gondoskodnak a hatóságok ar- ról is, hogy a sorbanállás és az ácsor- gás megszűnjék azáltal, hogy a jövő- ben a pékek nagyobb mértékben en- gedik át a viszonteladónak a kenyé- ret.

A hónap végén meginduló új gaz- dasági évre minden előkészület meg- történt, hogy országszerte a lisztellá- tás úgy legyen biztosítva, hogy töké- letesen kielégítse a lakosság szükség- leteit és igényeit.

Megnyílt!

„Mátyás” kávéház

Megnyílt!

újonnan átalakított helyisége
Szilágyi Dezső utca 5.

2-kor záróra 2-kor
Cigány és jazz zenekar

Minden este
baleves

Szolid
polgári árak

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD.
SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza

MONDJÁK

Mondják, hogy ötvös volt az ösöm, nagyhirű mester, hajdanán. Ritka kupái ott ragyogtak a fejedelmek asztalán.

Mátkagyűrűk rőt aranyába bíbor rubinot ültetett s szent lázban égve kalapálta a sok hólyagos serleget.

Zengett az üllő, mint az ének s lelke mámorban lobogott, ha keze nyomán aranyvirág nyílt: keceses, amilyet álmodott.

Mondják, hogy ötvös volt... Ki tudja?

A fürgé véső rég pihen, de nekem versek muzsikáján a multból néha még izen

s mikor szívem piros üllőjén csengő rimet formálgatok, én is érzem az ési mámort, érzem, én is ötvös vagyok.

Akosfyne Eötvös Irén

SCHEFFLER JÁNOS DR. ELŐADÁSA ESZTERGOMBAN. GHIBU EGYHÁZELLENES MŰKÖDÉSÉRŐL. Esztergomból jelentik: Az esztergomi Katolikus Nyári Egyetem nagy érdekességű előadást tartott dr. Scheffler János kolozsvári egyetemi tanár, aki az Erdélyi Katolikus Szövetség romániai küzdelmeit és Ghibu volt kolozsvári egyetem tanár egyházellenes propagandáját ismertette.

Szent Norbert ünnep a premontrai templomban. Nagyvárad. Saját tud. A premontrai templomban a héten folytatólag le a Szent Norbert ünnepség, a hívek lélekemelő részvételével. Vasárnap reggel 9 órakor lesz a Szent Norbert rend III-ik rendjébe a beöltözés és a fogadalomtétel. Este fél 7 órakor pedig, mivel Szent Norbert az Egyház eucharisztikus szentje, ünnepléses körmenet lesz a premontrai templomból a szomszédos utcákban.

AZ ORSZÁGZÁSZLÓ előtt július 13-án, vasárnap a vendéglátó ipari munkások csoportja, a Nemzeti Munkaközpont keretében, teljesít díszőrséget.

Az OTI tisztviselői kinevezéseikkel kapcsolatos tegnapi közleményünk kiegészítéseként közöljük, hogy a m. kir. belügyminiszter Nemes Vilmost, a nagyvárad ker. pénztár számvevőségi vezetőjét a VII. fiz. osztály 1. fokozatába számvevőségi főtanácsossá nevezte ki.

MIKOR KELL SÖTÉTITENI? A MTI. jelenti: A lakóházak, magánházak és gépjárművek elsötétítését július 12-én 20 óra 40 perckor kell végrehajtani.

„Bafisa” csempekályhák Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. Telefon 17-76. 40-50 % fűtőanyag megtakarítás. 1-2 év alatt önmagát fizeti vissza. Szerelés - Atrakas - javítás Hardtmuth rendszer!

A FELSŐHÁZ ELFOGADTA A KÖZOKTATÁS EGYSZERŰSÍTÉSÉRŐL SZÓLÓ JAVASLATOT. Budapesti jelenti a MTI: A felsőház közoktatásügyi és igazságügyi bizottsága pénteken tárgyalta a bolgár-magyar szellemi együttműködésről és a közoktatás igazgatásának egyszerűsítéséről szóló javaslatot, amelyeket általánosságban és részleteikben is elfogadta.

Az Ipartestület felhívása. A gépi erővel berendezett ipari műhely tulajdonosok köréből, többen az iránt intéztek hozzánk kérdést, hogy milyen mentő, illetve orvosi eszközöket kell készítenünk tartaniok, amelyek hálsérüléseknél az első segély nyújtásához kötelezőek. A tiszti főorvosi hivatal kérdésünkre megadta a választ, amely az ipartestületnél betekintés végett az érdekelteket iparosok rendelkezésére áll. Ipartestület elnöksége

AZ ÖSSZEFERHETETLENSÉG SZABÁLYOZÁSÁRA KIKÜLDÖTT BIZOTTSÁG BEFEJEZTE VITÁJÁT. Budapesti jelenti a MTI: A törvényhozói összeferhetetlenség szabályozásának előkészítésére kiküldött 27 tagú bizottság pénteken délelőtt befejezte a törvényjavaslati tervezet általános vitáját.

A nagyvárad kir. járásbírósa, mint tkv. hatóság. 6183-1941. tkv. Hirdetmény. A nagyvárad kir. járásbírósa, mint tkv. hatóság Wallersteiner Elza nagyvárad lakos adós kérelmére konverziós törvény 27. §-a alapján konverziós jog törfése végett a hitelezők meghallgatására határnapul 1941. évi július hó 30. napjának d. e. 9 óráját tölti (járásbírósa, földszint 4. sz. szoba). Felhívja Wallersteiner Elza férj. dr. Boek Ármh nagyvárad lakos adós hitelezőit, hogy igényük bejelentése végett a tárgyaláson törvényes következmények terhe alatt jelenjenek meg, mert ellenesetben a konverziós jog töröltetni fog. Nagyvárad, 1941. július 9. Dr. Nagy János s. k. kir. bíró. A kiadmány hitelül: Paizs kiadó.

Úrája pontos lesz, ha ékszert, órát Gyengénél vesz
 Aranyat magas napi áron veszék Rákóczi-ut 19.

A nagyvárad gépipari középiskola polgáriskolai tagozata megszűnik. A debreceni kir. főigazgatóságának rendelete értelmében az 1941-42. tanévben az intézet polgáriskolai II., III. és IV. osztályai beszüntetendők. A gépipari középiskola igazgatósága ezúton értesíti az érdekelteket, hogy a gyermekeiket a nagyvárad állami polgári fiúiskolába irassák be, mert a jövőben csak a gépipari középiskolai osztályokba vesz fel növendékeket, akik IV. polgári vagy IV. gimnáziumot végeztek. A már befizetett díjakat az iskola igazgatósága a szülőknek visszatéríti.

ELUTAZTAK SVEDORSZÁGBA A MAGYAR TENISZBAJNOKOK. Budapesti jelenti a MTI: Hélfőn, július 14-én utazik el Svédországba Asbóth és Gábor, a két kiváló magyar teniszező, hogy résztvegyen a július 18 és 20-ika közötti időben lebonyolításra kerülő nemzetközi teniszversenyen.

Értesítés! Tisztelettel hozzuk a né. utazóközönség tudomására, hogy ismét megindítottuk a társasgépkocsijáratot

Nagyvárad-Tasnád

között. Forgalomba állítottuk továbbá a reggeli (6 órai)

Nagyvárad-Margitta

közötti járatot.

Kérjük továbbra is a né. közönség szives pártfogását.

Nagyvárad Autóbusz Vállalat Kft.

Autóbuszaink menetrendje:

ind. Nagyváradról	6, 10, 17, 17, 19	órákor
érk. Margittára	8, 12, 19, 19, 21	"
" Tasnádra	20'30	"
ind. Tasnádról	5.30	"
" Margittáról	6, 7, 7, 13, 16	"
érk. Nagyváradra	8, 9, 9, 15, 18	"

AZ ERDELYI PÁRT VEZETŐI A MINISZTERELNÖKNÉL. Budapesti jelenti a MOT: Július 11-én kihallgatáson fogadta az Erdélyi Párt képviselői közül Teleki Béla gróf pártelnököt, Albrecht Dezső ügyvezető-alelnököt, dr. Mikó Imre politikai főtitkárt, valamint gróf Bethlen Nándor elnöki tanácsfőnököt. Az egyórás kihallgatás során az Erdélyi Párt vezetői a legfontosabb kérdéseket tárgyalták meg a miniszterelnökkel. (MTI.)

Horvátországban megkezdtek az élelmiszeradagolást. Zágrábról jelenti a MTI: A horvát kormány megkezdte az élelmiszerek adagolását.

CIMADOMÁNYOZÁS Budapesti jelenti a MTI: A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére dr. Horváth Béla miniszteri osztályfőnöknek az államtitkár címet adományozta.

Leel - ir Képviselőt letartóztatták. Londonból jelenti a MTI: Comhair Leel ir képviselőt az északírországi parlament egyik tagját letartóztatták. A letartóztatás a belügyminiszter írta alá.

477 BÜNYGYBEN INDITOTT NYOMOZÁST A RENDŐRSÉG JÚLIUS HÓNAPBAN. Nagyvárad. Saját tud. A város közigazgatási bizottsága elé terjesztett jelentést dr. Horváth György főtanácsos ismertette. Eszerint az elmúlt hónapban 477 esetben indított nyomozást a nagyvárad rendőrkapitányság. A jelentés szerint 1 kormányzósért, 4 állam-és társadalmi rend elleni kihágás, 16 testisértés, 86 lopás büntett és 120 lopás vétség, 2 rablás büntett és 3 rablás vétség szerepelt a bünygyi krónikában. Az összes kihágások száma 196 volt. Ebből légtalmi kihágás 16, közlekedési kihágás 31, csavargás 5, részegség miatti eljárás 8 volt. Juniusban 24 egyéni utasítottak ki Nagyváradról, a bejelentések száma 7634, a kijelentések száma 7531 volt. 123 külföldi jelentette be magát az elmúlt hónapban Nagyváradon. A városban 44 gyűlésre kértek és adott engedélyt a rendőrség.

Belgium segélyt kér Amerikától. Budapest, a MTI jelenti: A Mai Nap írja: Zürichből jelentik, hogy július 30-án belga delegáció utazik az Egyesült Államokba, hogy ott gazdasági segélyt kérjen.

NAGY TÜZVÉSZ PUSZTITOTT OLASZORSZÁGBAN. Milanából jelenti a NTI: A Tessido pusztán, a Mongello törvényhatóságban szerdán délután nagy tüzvész pusztított. A tüzvész elpusztított kilenc lakóházat, az iskolaépületet, a plébániát, valamint hat csúrt. A kár 1.8 millió lírara becsülk. (MTI.)

Önvédalemből agyonlőtte a testvérét. Sopronból jelenti a MTI: Varga József összeveszett Géza nevű testvérével és villával támadt rá. Varga Géza szorongatott helyzetében előrántotta pisztolyát és hasbalötte Varga Józsefet. Ha Varga Géza a jogos önvédelmet behozonyítja, nem kerül statárium alá.

A PIEMONTI HERCEGNÉ A NAPOLYI LÉGITÁMADÁS SEBESÜLTJEI KÖZÖTT. Nápolyból jelenti a Stefani: A piemonti hercegné meglátogatta a város kórházában az elmúlt éjjeli légitámadás sebesültjeit. Vigasztalta és biztatta a sebesülteket. Azután a halálos áldozatok ravatalához men, és néma tisztelettel adózott a barbár támadás halottainak. (MTI.)

Orvosi hír. Dr. Fazakas Sándor egyetemi magántanár, szemorvos, Debrecenből, az áll. közkórház szemészeti osztályának főorvosnak nevezetett ki. Magánrendelését egyelőre délután 3-4 óra között az állami közkórházban kezdi meg.

LEEGETT A NEUNBURGI PÁLYAUDVAR ÉS A VASUTI RAKTÁR. Zürichből jelenti a Bud. Tud.: Zürichi tudósítónk jelenti, hogy csütörtökön reggel 6 óra 20 perckor Neunburgban tüzvész pusztított, amelynek a pályaudvar és a raktárak nagyrésze áldozatul esett. Egy ember életét veszítette. A kár felbecsülhetetlen. (MTI.)

Népszövetségi Hitelintézet - Nagyváradon - olcsó kölcsönöket nyújt 4 évi visszafizetés mellett a légvédelmi óvóhelyek létesítésére.

SZERKESZTŐI ÜZENET

B. K. Nagybanya. A debreceni kereskedelmi iskola csak középfokú. J. S. Málnás. A kérdés előzményeit nem ismerjük, éppen ezért nem foglalkozhatunk vele. Egyébként is kényes kérdés, amely minduntalan felüti a fejét. Sajnos, akik tehetnének valamit, félnek hozzászólni. Tanügyi és egyházi hatóságok elé tartozik Vétkes mulasztás, ha ezek semmi sem tesznek.

Schütz:

Szentek Elete

Négy kötetben. Füzve, kötetenként 3 pengő, félvászonkötésben, kötetenként 4 pengő, egészvászonkötésben, kötetenként 4'50 pengő, vastagabb papíron, vászonkötésben, kötetenként 6 pengő, luxusbőr-kötésben, kötetenként 8'50 p. Megrendelhető könyvtályunknál.

Halálra ítélték a tanyai fosztogatót

Kecskemétről jelentik: (MTI.) Péntek délelőtt statáriális tárgyalást tartott a kecskeméti törvényszék Kónya Sándor 49 éves szanki lakos ügyében. Kónya Sándor Kecskemét határában július 5-én éjjel 10 és 11 óra között a légtalmi elsötétítés ideje alatt Márkus Mihály és Bartus István tanyájáról forgó pisztollyal zsebében kétszáz pengőt meg nem haladó értékben vízeskannát, fejszét és egy nadrágot lopott el. Kónya Sándor frástudatlan a feltett kérdésekre azt válaszolta, hogy nem érzi magát bűnösnek. A fegyvert tíz évvel ezelőtt vette és azért hordta magával, hogy eladja. A fegyverszakértő megállapította, hogy a fegyver egyes alkatrészei hiányoznak és olyan rossz állapotban van, hogy azt csak szakértő sütheti el. Az orvosszakértő véleménye szerint a vádlott beszámítható, de tanulatlan és együgyű. A bíróság háromnegyedórás tanácskozás után bűnösnek mondotta ki a fenti bűncselekményben és ezért kötél általi halálra és tízévi hivatali és politikai jogvesztésre ítélte. A bíróság azután átalakult kegyelmi tanácsá.

A bolgár képviselőház kilenc kommunista képviselőt kiadott. Szófiából jelenti a NTL: A bolgár képviselőház az ügyészség kérésére egyhanguan megszavazta 9 kommunista képviselő kiadását. A kiadásról szóló határozatban utalnak arra, hogy a választásokat felülvizsgáló bizottság közlése szerint a szóbanforgó képviselők, bár a kommunista pártot betiltották, folytatták bomlasztó munkájukat azzal a céllal, hogy Bulgáriában véres kommunista felfordulást idézzenek elő. Az államellenes kommunista tevékenységért az illetékes bíróságok vonják felelősségre a képviselőket. (MTI)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Nem engedik meg a péküzletek előtti ácsorgást

Nagyvárad. Saját tud. A polgármesteri hivatal legújabb rendelkezése szerint legszigorubbant utasította a péküzemek tulajdonosait, hogy a fűszerüzleteket és kenyérüzleteket a régebbi szokás szerint lássák el megfelelő kenyérszálalattal, mert a lisztellátás teljes mértékben biztosítva van és a pékek megfelelő mennyiség kiutalásában részesülnek.

Semmi ok sincs tehát arra, hogy

az elárúsító helyekről a kenyéreladást megvonják. A kenyérüzletek előtti ácsorgást a mai naptól kezdve eltiltják. Nagyvárad liszt- és kenyérellátása teljes mértékben biztosítva van

s a kenyér minősége hétfőtől kezdve javulni fog. Köleses kenyér bevezetésére Váradon nincs szükség s ez előreláthatóan nem is fog bekövetkezni.

SPORT

Három NAC játékos erősíti vasárnap a Törekvés csapatát

NAC ifj. — Bátya ifjúsági Erdély kerületi bajnokságáért

A város sporttársadalma fokozott érdeklődéssel tekint a vasárnapi labdarugó műsor elé. Ugyanis remek kettős programot bonyolítanak le az erzsébetligeti pályán.

Délután fél 5 órai kezdettel a Törekvés az újdonsült első osztályú csapattal a Szegedi Vasutas SC-vel veszi fel a küzdelmet. Remek küzdelemre van kilátás. A tiszapartiak rámenős, futballt játszanak, küzdőképesek s főleg lelkesek. Ez az utóbbi két tulajdonság jellemzi a Törekvést is, amely most még a NAC-tól három játékost kért kölcsön. Krausz, Mihok és Haláti erősíti a munkáscsapatot, amelyik győzelemre megy.

Negyed 7 órakor a NAC ifjúsági csapata a kolozsvári Bátya ifivel kerül össze az erdélyi kerület ifjúsági bajnokságának döntőjében. A zöld-fehérek nagyszerű, összeszokott együttessel rendelkeznek s erősen fogadkoznak, hogy föltétlenül megszerezik az erdélyi bajnok büszke címét s ezzel a Budapesten lebonyolításra ke-

rül országos döntőben való részvétel jogát.

A Törekvés mérkőzését Kovács János, az ifikét Szabados Ernő vezeti.

Előzőleg fél 3 órakor Törekvés II-Kolping—Egyetértés.

A Kisok és a Törekvés ifjúsági úszókat toborzó versenye

Vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel indul meg az idei ifjúsági úszókat toborzó verseny.

Pont 10 órakor állnak a starthoz 10—14 éves kezdő gyerek úszók 50 méteren. 10¹/₂ órakor: 14—16 éves fiú úszók 50 mtr. 11 órakor: 17—18 éves ifjúsági úszók 100 mtr. 11¹/₂ órakor: 18—21 éves felnőtt tehetségkutatóverseny 100 méteren. Délután, 5 órai kezdettel Törekvés ifj. —NSE ifj. Délután 6 órai kezdettel Törekvés NSE.

A versenyre közvetlen a verseny

Okvetlenül szerezzé meg könyvtára számára a napjainkban élt cirkszlovárnóból missziós apácává lett

Beáta nővér életrajzát.

Mozifilmnél érdekesebb esemény-nalmazt tár olvasója elé ez a bámulatos életrajz. Hősies bátorságával mindenkiben csodalkozást, apostoli lelkületével pedig az olvasóban lelki nekilendülést vált ki

Ara 3.40 Pengő

előtt lehet díjtalanul benevezni.

A versenyzők hozzátartozói részére 20 belépőjegy és kényelmes ülőhely biztosítva van.

Erősít a NAC

A nyári szünet alatt csak a játékosok pihennek. A vezetőség annál fokozottabb lendülettel dolgozik a jövő évi csapat szervezésén. Tisztaban vannak azzal, hogy az NB I. küzdelmeiben számolni kell különböző sérülésekkel és formakilengésekkel s éppen ezért azt tervezik, hogy legalább 18—20 elsővonalbeli játékosal rendelkezzenek akiket mindig bedobhatnak a jelenlegi csapatból. Sebőköt kivéve senkit sem engednek el s a közeljövőben még 3—4 klasszis játékos szerződtetésére kerül sor. Neveket azonban csak akkor közölnek, amikor a szerződés már alá van írva. Ezenkívül erősen készülődnek az augusztus 9-én sorra kerülő Szent István Kupa küzdelmeire is.

Mihok és Zilahy marad

Megírtuk, hogy a NAC-utánpótlásra kivetették a hálójukat az anyaország-beli egyesületek. Mihokot Szegedre, Zilahyt pedig Debrecenbe csalták. A NAC vezetősége azonban meg-egyezt mind a két játékosal s így ezek továbbra is Nagyváradon maradnak.

Divat-

szépség

1. Kertben. Fehér lenvászonból készült, kék anyaggal bélelt kabát-ruha; alatta kék lenvászon napozó ruha.
2. A nyaraló teraszán. Háromszínű kabát-ruha, acélkék, ciklamen-színű és fehér lenből, széles, megkötött övvel. Alatta napozó-ruha rövid nadrággal, kis felsőrészrel.
3. Kerékpáros kiránduláson. Tengerészkek lenből készült kabátka, fehér gomb- és szegélydíszítéssel. Hozzá kék-fehér csíkos nadrágszoknya.

12
R
6.40
7.00
10.00
10.20
10.45
11.10
12.00
12.10
12.40
13.20
13.30
14.30
14.45
15.00
15.20
16.15
16.45
17.00
17.15
17.35
18.00
19.00
19.20
20.10
20.35
21.40
22.10
23.00
23.25
24.00
6.40
7.00
10.00
10.20
10.45
11.10
12.00
12.10
12.40
13.20
13.30
14.30
14.45
15.00
15.20
16.15
16.45
17.00
17.15
17.40
18.15
19.00
19.20
19.35
20.00
20.15
20.15
Ma
szép
nem
zik,
szép
tün
má
von
a
spe
lom

RÁDIÓ

Szerda, július 16.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 A magyar lélek népdalainkban. Irta Fonyad Ernő. Felolvasás.
- 10.45 Egy bácskai mulatság a régi jó világban. Irta Székelyné Solymos Bea. Felolvasás.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Himnusz.
- 12.00 Hanglemezek.
- 12.40 Hírek.
- 13.20 Időjelzés, hírek.
- 13.30 Lovászi Ferenc cigányzenekara.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsorismertetés.
- 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 A József nádor 2. honvédegylete zenekara. Vezényel Seregi Artúr.
- 16.15 A gombamérgezők. Kalmár Zoltán dr. előadása.
- 16.45 Időjelzés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 Tárogatónégyes.
- 17.35 Vadállatok közt az ősvadonban. Irta Molnár Gábor. Felolvasás.
- 18.00 Képzelt hanglemezek.
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 19.20 Részletek az Operaház műsorából.
- 20.10 A magyar királyi Honvédség Hadtudósító századának rádióközvetítése. Hangfelvétel.
- 20.35 A Rádió Zenekara.
- 21.40 Hírek.
- 22.10 Farkas Béla cigányzenekara.
- 23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
- 23.25 Ilmeczky László tánczenekara.
- 24.00 Hírek.

Csütörtök, július 17.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 Szemere György elbeszélései. — Felolvasás.
- 10.45 Külföldi híradó. Felolvasás.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Himnusz.
- 12.00 Himnusz.
- 12.10 A Mária Terézia 1. honvédegylete zenekara.
- 12.40 Hírek.
- 13.20 Időjelzés, hírek.
- 13.30 Kiss Ferenc szalonzenekara.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsorismertetés.
- 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 Tánclemezek.
- 16.15 Ruszin hallgatónknak.
- 16.45 Időjelzés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 Horváth Elemér cigányzenekara.
- 17.40 Helyezzünk el székely tanoncot. Szeghalmi László dr. az Ipartestületek Országos Központja titkárának előadása.
- 18.15 Nyitravidéki magyarok. Manga János néprajzi előadása hanglemezekkel.
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 19.20 Berlioz: Lear király — nyitány (B. B. C. szimfonikus zenekar, vez. Adrian Boult). Hanglemez.
- 19.35 A vén tölgy a tisztáson. — Tóth László elbeszélése
- 20.00 Vécsey Ernő jazz-együttese.
- 20.15 Lőversenyeredmények.
- 20.15 A király házasságát. Vigjáték há-

Ma már nem tekintjük az alak szépségét véletlen, veleszületett tü-neménynek, hanem ahol ez hiány-zik, elő tudjuk varázsolni. Az alak szépség-hibáit művészi-esen el lehet tüntetni s a testtartást, a deformált vonalakat, szabályos, elegáns vonalúvá lehet formálni, amint azt a legújabb divatirány előírja s amit mesterien megvalósít.

KOVÁTS SÁNDORNÉ
specialista (Nílgesz-telep), ha biza-lommal felkeresi. — Szép és jó munkát nyújt olcsó áron.

- rom felvonásban.
- 21.40 Hírek.
- 22.10 A Rádió Szalonzenekara.
- 23.00 Hírek német, olasz, angol és fran-cia nyelven.
- 23.30 Farkas Jenő cigányzenekara.
- 24.00 Hírek.

Péntek, július 18.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 Táplalkozásunk hibái és nehézsé-gei. Irta Szász Emil dr. Felolva-sás.
- 10.45 Kepek a magyar történelemből. Koppány Istvan előadása.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Himnusz.
- 12.00 Himnusz.
- 12.10 Buttola Ede tánczenekara.
- 12.40 Hírek.
- 13.20 Időjelzés, hírek.
- 13.30 Korényi Aladár cigányzenekara.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsorismertetés.
- 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 Udvardy József énekel, zongorán kíséri Aigner Pál dr.
- 15.40 Mit főzzünk? Háziasszonyok be-szélgetnek.
- 15.55 Dr. Galné Schusztner Etelka gon-donkázik.
- 16.15 Diáklőra.
- 16.45 Időjelzés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 Az aranyhajú Berenice. Révay József dr. előadása.
- 17.45 A Rádió Szalonzenekara.
- 18.00 Sportközlemények.
- 18.40 Fészekrakó magyaroknál az egy-kori szerb erődök között. A köz-vetítést vezeti Dövényi Nagy La-jos. Hangfelvétel.
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 19.20 Tánclemezek.
- 19.40 Erdélyi József verseiből előad Kulcsár Irma. A bevezetőt írta Gombos Gyula. Felolvasás.
- 20.00 Az Operaház zenekara. Vezényel Dohnányi Ernő.
- 21.40 Hírek.
- 22.10 Nagy Izabella és Cselényi József magyar nőtánc énekel, kíséri Oláh Kálmán cigányzenekara.
- 23.00 Hírek német, olasz, angol és fran-cia nyelven.
- 23.25 Hanglemezek.
- 24.00 Hírek.

Szombat, július 19.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 Szívek krónikája. Irta Gyarma-thy Irén. Felolvasás.
- 10.45 Mit nézzünk meg? A Vénusz szob-rokat a Nemzeti Múzeumban. — Ismerteti Erdélyi Gizella dr. — Felolvasás.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 11.30 Levente rádióelőra.
- 12.00 Himnusz.
- 12.10 Melles Béla-zenekar.
- 12.40 Hírek.
- 13.20 Időjelzés, hírek.
- 13.30 Hanglemezek.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsorismertetés.
- 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 Mursi Elek cigányzenekara.
- 16.10 A Rádió postája.
- 16.45 Időjelzés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 Német katonák. Tömörkény Ist-ván elbeszélése az első világhá-boruból. Felolvasás.
- 17.25 Hanglemezek.
- 17.50 Magyar festők Párizsban. Farkas Zoltán előadása.
- 18.20 Damokos László zongorázik.
- 18.45 Autogrammkérés. Vidám jelenet.
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 19.20 Grötz Franci színműegyüttese.
- 19.40 Innen-onnan. Hangképek.
- 20.10 Szép a világ. Részletek Lehár Ferenc operettjéből.
- 21.40 Hírek.
- 22.10 Muzsikáló Margitsziget. Közre-működik Veress Károly cigány-zenekara, a Chappy tánczenekar, Weidinger Ede szalonzenekara.
- 23.00 Hírek német, olasz, angol és fran-cia nyelven.
- 24.00 Hírek.

A világirodalom legszebb könyvei

- Harsányi: Fejjel nagyobb min-denkinél, kötve 5.40 P
- Herczeg: Horthy Miklós, kötve 14.-- P
- Ignác Rozsa: Levelek Erdélyből füzve 3.50 P
- Ignác Rozsa: Anyanyelve ma-gyar, füzve 3.20 P
- Ignác Rozsa: Rézpénz, füzve 5.80 P
- Harsányi: Ember küzdj, kötve 10.— P
- Harsányi: Matyas király, kötve 4.50 P
- Harsányi: Jókendvü könyv, kive füzve 2.60 P
- Niamessnyé: Villámlik mesz-sziről, füzve 1.— P
- Szabó Pál: Szakadék füzve 5.60 P
- Mezőssy Mária: Orvényben, kve kötve 6.60 P
- Eszterhás: Háboruban nőttünk fel, füzve 3.— P
- Rab Gusztáv: Belvedere, füzve kötve 8.80 P
- Rab Gusztáv: Diana társadal-ma, füzve 5.40 P
- Balla: Niczky növendék, kötve 7.40 P
- Posszonyi: Üldözni fognak üte-keket, kötve 5.40 P
- Fekete: Csi, kötve 5.60 P
- Bözdödi: Székely bánja, füzve kötve 6.80 P
- Tamási: Szülőföldem kötve 5.60 P
- Tamási: Abel az országban, kve 5.60 P
- Tamási: Abel a rengetegben kötve 5.60 P
- Tamási: Abel utja Amerikába kötve 5.60 P
- Tamási: Virágveszedelem, kötve 5.60 P
- Martin Du Gard: Amit még el kellett mondani, füzve 6.— P
- 6.— P
- 7.50 P
- kötve
- 5.60 P
- 5.60 P
- Feja: Dózsa György, füzve 5.60 P

- Balázs: A rég alatt, füzve 5.60 P
- kötve 6.80 P
- Reymont: Parasztok, füzve 5.10 P
- kötve 7.30 P
- Llewelyn: Hová lettél drága völgyün, füzve 8.50 P
- kötve 19.— P
- Dajhne Du Maurier: A Man-derley ház asszonya, kötve 7.50 P
- Erba Odescalchi: A vakok látnak, füzve 4.80 P
- kötve 6.50 P
- C. Hutshinson: Testamentum, füzve 5.— P
- Cronin: Három szerelem, kve 11.50 P
- Cronin: Kalapkirály I. II. kve 10.— P
- Belloc: XIV. Lajos, füzve 5.50 P
- Orczy: Okos Pimpernel, füzve 2.— P
- Orczy: Öszekuszált fonat, fve 2.— P
- Bottome: Orvosok, füzve 3.50 P
- Bottome: A tulsó part, kötve 4.— P
- Csikos: A másik front, kötve 2.80 P
- Szentmihályné: Lorántffy Zsu-zsanna, füzve 6.— P
- Molnár: Kalandok a brazíliai őserdőben, kötve 6.50 P
- Aldrich: Ella kisasszony, fve 2.— P
- Aldrich: Száll a fehér madán, füzve 2.— P
- Tömörkényi: Napos tájak fve 2.40 P
- Szentmihályiné: Felfelé, füzve 5.60 P
- Szentmihályiné: Örök társak, füzve 6.— P
- kötve 8.— P
- Bromfield: A farm, füzve 6.50 P
- Bromfield: Arviz Indiában, kve 4.50 P
- Zsigray: Holtomiglan holtó-diglan, kötve 8.— P
- Bónyi: Uri világ, füzve 2.40 P
- Nyirő: Az én népem, kötve 5.60 P
- Nyirő: Madéfalvi veszedelem kötve 5.60 P
- Kállay: Báthory István, kötve 9.50 P
- Kézai: Az utolsó nap, kötve 5.60 P

Megrendelhető könyvosztályunknál.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknek 25 százalékos engedmény

Lakás

HUNNIA
nagy szállóban
kényelmesen berendezett
hónapos szobák kiadók.

Csinosan burorozott két szoba, für-dőszoba használattal azonnalra kiadó. Megtekinthetők délután 3—4-ig. Hitler A.-u. 15. II. em. 6. 808

Adas-vétel

Ültözködni jól és olcsón csak Molnár használt férifruha üzletéből lehet, Bé-mer tér 1. udvarban Magas árakat fi-zetek használt ruháért. 702

Aranyat, briliánst, ezüstöt magas áron veszek, órák, ákszert javítok Gyenge István ékszerész, Rakóczi ut 19.

Szaniszló-utcában eladó 5 szobás komfortos, üvegezett folyosóval két ut-cára nyíló telken épült kertes családi ház. Vendéglőnek vagy üzemnek kivá-lóan alkalmas. Kizárólag komoly ve-vőkkel tárgyalok. Érdeklődni Szaniszló utca 71. szám. Háztulajdonosnál. Ügy-nökök kizárva. Előnyös vétel. 802

Kisebb vendéglői berendezés eladó. Értekezni: Bartha Károly-u. 7. 782

Nagy ebédülő szőnyeg használt álla-potban, Schöberl ágy, garantált féreg-mentes, teljesen új nyugággy eladó. — Alapi-u. 1. ajtó 2, délelőtt 10—3-ig. 810

Üzlet fúton eladó, szép jövedelmű, bárki elvehető, áru tiszta. — Ke-reszténynek. Cim a kiadóban. 807

Antik Biedermayer szalon, vitrin, komód eladó. Megtekinthető 3—5-ig. — Vad, Pável-u. 4. II. em. 12. 806

Öt és fél hold jókarban levő szőlő eladó. Nagy Viktor, Pályihegy, Veres-oldal 170. Nagyvárád. 805

UJSAG makulatura kapható a Ma-gyar Lapok kiadóhivatalában.

Aranyat, ezüstöt, ékszert magas áron veszek. Haslinger ékszerész Ra-kóczi ut 8. 545

Eladó Kálmán utcában magánház. — Érdeklődni: Rocskár, Kertész-utca 51. 798

Különféle

Brandiss magánnyomozó iroda nyo-moz, megfigyel, informál, Nagyvárád, Hódossy-u. 30. 803

Olcsó tanfolyam német-magyar nyelvből, mennyiség-tanból, magán, kü-lönbözeti és javítóvizsgázók részére. Dr Vargáné, Körös-u. 52. 804

Magyar urinők ruháikat, kabátjukat Magorinánál készítették. Katolikus Kőr épület. 811

Állást keres

Kertgazdaság önálló vezetését válla-lom „Megbízható” jellegre a kiadoba. 792

Állást nyec

Gépirónót, perfekt magyar, román őskeresztényt azonnalra felveszek. — Lipcei ügyvéd, Szaniszló u. 14. 796

Igazolt keresztények mellékfoglalko-zásként szépen kereshetnek új akció-val hétfőn délelőtt 9 órakor Katolikus Kőr áteremben.

Önállóan dolgozó cukrász-géd ju-lius 15-ik. Lelépésre felvételk Cim: Vadnay cukrászda, Szatmárnémeti. 801

Ügyes fiut tanulónak felvesz Köteles borbély, Gr. Csáky I-u. 809

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárád, Szilágyi Vezső-utca 5. szám

<p>Belvárosi mozgóban</p> <h2>Olajváros</h2> <p>Az amerikai filmgyártás remeke! Clark Gable, Spencer Traci, Claudette Colpert, Hedy Lamarr.</p>	<p>Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1 Budapesttel egyidejűleg</p> <h3>I. FENEVADAK SZIGETE</h3> <p>(Kamor az elsüllyedt város.)</p> <h3>II. Fehér sas</h3> <p>(indiánvér.) Főszerepben: Buck Jones</p>	<p>Apollo filmszínházban</p> <p>Kabos Gyula és Perczel Zita legjobb vigjátéka</p> <h2>Budai cukrászda</h2> <p>Legujabb híradók, Lemberg, Grodno, Brest-Litov elfoglalása, német és orosz páncélosok küzdelme.</p>
---	--	---

INNEN-ONNAN

Németország

A német katolikusok, mint annak idején Spanyolországban, most Litvániának rendeznek gyűjtést, amely által lehetővé teszik, hogy Litvániában újra istentiszteleteket tarthassanak. Erre a célra a német katolikus egyház a gyűjtés összegén kívül számos egyházi kegyesert bocsát a litvániai egyház rendelkezésére.

A Német Orvcsok Egyesülete és a Német-Magyar Társaság meghívására dr. Darányi Gyula, a Pázmány Péter Tudományegyetem tanára Berlinben előadást tartott. Darányi professzor előadásában kifejtette az egészségügy fejlődését az óskortól a mai napig, különös tekintettel a higiéniai berendezések tökéletesítésére. A nagy érdeklődéssel kísért előadást filmbemutató követte, amelyen Budapestről, mint fürdővárosról mutattak be filmeket.

Az új dessauzi színház színpadja 500 négyzetméter terjedelmével és 28 méter magasságával Németország legnagyobb színpadjának számít. Két oldaliszínpad, ugymint a súlyszínház és forgószínpad lehetővé teszik a színhely gyors változását. A színpad körül elhelyezett négy vasfüggöny, amelyek között a színpad vízzel elönthető, nagyobb tűz keletkezését lehetlenné teszi. Egy elmés világítási berendezéssel a színpad hátterére a legváltozatosabb láthatár varázsolható. Különleges felhőszerkezet lehetővé teszi a legnagyobb felhők ábrázolását.

Egyesült Államok

Az USA légi haderejének kötelékébe már felveszik a négereket is. Az első néger pilótacsoport 33 főből áll. Chanute Fieldben és Tuskegee-ben fogják kiképezni őket. A kiképzést egyelőre fehér pilótatisztek végzik, később azonban, ha már a néger pilóták is sikerrel letették a szükséges vizsgákat, mint tanítótisztek is szolgálnak foglalkoztatni. A néger pilóta-ujoncok igen élénk érdeklődést tanúsítanak új foglalkozásuk iránt, keservesen panaszkodnak azonban amiatt, hogy nem ugyanazokban az iskolákban és nem ugyanazok a tisztek képezik ki őket, mint a fehér ujoncokat.

Teak

Az utóbbi hetekben naponként emlegetett Baszra városa nemcsak az arab félsziget legjelentékenyebb kereskedővárosa, hanem egyben a világ legnagyobb pálmaerdője. A város alatt kezdődő pálmaerdő az Eufrát két partján 250 kilométer hosszúságban húzódik észak felé. Az erdő több mint 10 millió pálmafából áll.

Ez a szám nem hozzávetőleges, ha-

nem lelkiismeretes számlálás eredménye. A számlálást azonban nem kíváncsi statisztikusok, hanem az adóhivatalok végezték. A pálma ugyanis nemcsak gyümölcsével hoz hasznot, hanem minden része, ugymint levelei, rostja és fája is jövedelmet biztosít tulajdonosának. Ez a haszon azonban nem munka nélkül hullik az ültetvénytulajdonosok kezébe, mivel a pálmák sok gondozásra szorulnak. A datolyapálma 15 éves korában hoz először gyümölcsöt, de a gondozást mintegy 150 éven keresztül hozott termésével bőven meghálálja.

Szavijetunija

A nemzetközi sajtó kritika alá veszi az angol hírverésnek azt az állítást, amely szerint a moszkvai ortodox székesegyházban nagy könyörgő istentisztelet volt és a metropolita ünnepélyesen megáldotta a harcba induló ezredek zászlóit. Az angol propaganda azt hiszi, hogy a világon senki se tudja: Oroszországban nincs semmiféle ortodox székesegyház, mert valamennyi templomot átalakították előadóteremmé vagy mozgószínházzá és a papokat börtönbe vették vagy agyonlőtték.

Tipuscipőket rendszeresítenek

Laky Dezső közellátási miniszter multkori felsőházi beszédében hangoztatta, hogy az ország cipőellátása nagy gondot okoz a közellátás irányítóinak, mert

talp- és cipőbőrben nagy a hiány. A tanácskozások állandóan folynak, miképpen lehetne segíteni a bőrhányon. Műtálpbőr és cipőkészítésre alkalmas sertésbőr gyártásával kísérleteznek s mint a miniszter bejelentette, ezekből az új anyagokból

össze már annyit készíthetnek, hogy enyhíteni tudják a hiányt.

A takarékos gazdálkodást az is elősegíti, hogyha a különféle minőségű és formájú cipők helyett csak egy bi-

zonyos számú típuscipő készítését engedélyezik. Illetékes helyen erősen foglalkoznak ezzel a kérdéssel és a típuscipő bevezetésére irányuló tanácskozások már előrehaladtak.

Ugy értesülünk, hogy összesen kilencféle minőségű cipő gyártását engedélyezik. Ez természetesen maga után vonja

az árak egységesítését is.

Az egytájta típusú cipőnek egységára lesz. Az érdekeltségekkel folytatott tanácskozást rövidesen befejezik és elkészítik a típuscipő bevezetéséről intézkedő rendeletet.

Légoltalmi közlemények

Felhívjuk a lakosság figyelmét arra, hogy több nyomda, ill. könyvkereskedés teljesen jogtalanul a honv. miniszteri rendeletekkel ellentétben, szabálytalan formájú, kivitelű légoltalmi nyomtatványokat hozott forgalomba.

Ezen „Légoltalmu óvóhely”, „óvóhely” feliratu nyomtatványokra ezidő szerint nincs is még semmi szükség, mert óvóhelynek, ill. szükségóvóhelynek csak a hatóság által kijelölt és a rendeletek értelmében megerősített, elkészített, felszerelt helyet lehet nevezni.

Teljesen értelmetlen dolog és felesleges kiadás volt tehát, hogy sok helyen a lakóházak „kapujára” kifüggesztették az óvóhely felirást. Ezeket a helytelenül alkalmazott, zavaró és értelmetlen felirásokat azonnal le kell venni.

A közönségnek figyelmébe ajánljuk, hogy a légoltalmi dolgokban ne nyomdákhoz és könyvkereskedésekhez forduljanak, hanem a Honvédelmi Miniszterium által irányított Légoltalmi Liga helyi csoportjához. Továbbá felhívjuk a figyelmet arra, hogy a szükséges beszerzésekre ugys hivatalból lesznek felszólítva a beszerzésre kötelezettek, tehát elegendő lesz az előírt dolgok beszerzése, feleslegeseket kár megvenni, mert azokat, mivel a legtöbb esetben szabálytalanok, ugys másokkal kell kicserélni.

A szabálytalan és 40–50 filléres tel-

jesen rossz helyre kifüggesztett „óvóhely” nyomtatványt, az előírt nagyságban, sárga alapon piros betűkkel 12 fillérért lehet megkapni a Légoltalmi Ligánál és ingyen adjuk hozzá a felvilágosítást, hogy hova kell kifüggeszteni, kinek kell megvenni. Nehogy abba a tévedésbe essen valaki, hogy ha a mosókonyhát vagy az üres fűspincéjét kisépértette és az utcai kapura kiszegeszti az óvóhely felirást, akkor légoltalmi kötelezettségeinek eleget is tett már.

Ismételjük, minden légoltalmi vonatkozású ügyben forduljanak először a Légoltalmi Ligához (Rákóczi-u. 13. I. em.), ahol minden előírt és szükséges nyomtatvány az előírt és megengedett áron megkapható, ugyszintén a később esedékes felszerelési tárgyak, a más forrásból eredő légoltalmi cikkek árusítóját pedig azonnal be kell jelenteni ugyanott.

Légoltalmi Liga
Nagyvárad Csoportja.

Felhívjuk a lakosság figyelmét arra, hogy a Légoltalmi tájékoztató és Légoltalmi tennivalók c. plakátok, valamint a névjegyzékek beszerzésének határideje f. hó 15-én lejár. Ezen plakátok beszerzése minden házában kötelező, költsége a háztulajdonost terheli. Kérjük a háztulajdonosokat, hogy ahol ezek a plakátok még hiányoznak, ott mentől hamarabb vegyék meg azo-

kat a Légoltalmi Liga hivatalos helyiségében (Rákóczi-u. 13. I. em.), mert egyszerűen csak korlátolt mennyiségben kapjuk Budapestről és csak, ha elfogyott igényelhetünk új nyomtatványokat. Viszont a határidő letele után az ellenőrzést a felettes hatóság elrendelheti, mikor is az anyaghiány nem mentesít a büntetés alól. Mint eddig is a leküldött mennyiség pár nap alatt el fog fogyni, ezért mentől hamarabb, még a hétfő, keddi napokon kérjük a szükséges nyomtatványokat megvenni. Nagyváradon eddig a 12 ezer ház közül csak háromezer házában van meg az előírt nyomtatvány.

Légoltalmi Liga
Nagyvárad Csoportja

Hirdetmény

A máktermelő gazdáak az általuk termelt mákot — a lehetőség szerint — ne kaszállással arassák, hanem a mákgubót kézzel szedik (tördeljük) és az így kézzel tördelt mákgubót a szártól külön csépeltessek. A cséplés után nyert tiszta mákgubó-töröket — mint a gyógyszerellátáshoz szükséges fontos ipari nyersanyagot — saját érdekükben — ne dobják el és trágyának se használják fel, hanem gyűjtésük össze és a város polgármesterénél jelentésközzé, mert az Alkaloida Vegyészeti Gyár R. T., illetve annak helyi megbízottja, a bejelentett készleteket az alább ismertetett feltételek mellett megvásárolja.

A mákgubó-töröknek az Ellenőrzés Országos Kormánybiztosa által meghatározott ára ab feladóállomás vagonbarakva 50 mázsán aluli rakodás esetén métermázsánsként 9 P 50 mázsán felüli rakodás esetén pedig métermázsánsként 10 P.

Az Alkaloida Vegyészeti Gyár R. T. által az összegyűjtéssel községenként megbízott egy-egy személy métermázsánsként 80 fillér díjazásban részesül. Dr. Varga László s. k. tanácsnok.

Bajtársi parancs

Az összes tűzharcos bajtársakat felhívjuk, hogy vasárnap d. e. 9 órára közös istentiszteleten való részvételle szövétségi székházunkban megjelenni kötelesek.

A római katolikusok közös szentáldozáson vegyenek részt és azt ajánlják fel az orsz harctéren küzdő dicső honvédekért, hogy minél kevesebb áldozattal minél nagyobb eredményeket érthessenek el a teljes győzelemig.

Kérjük az ifjú harcosokat, hogy vegyenek részt ok is ezeken a könyörgő istentiszteleteken.

Jómejjelenésü

urak és hölgyek keresethez juthatnak. Megfelelés esetén állandó havi fix és magas jutalék. Jelentkezés 14-én délután 4-től 7-ig, Gróf Teleki Pál utca 2. I. em. 4 a. Bogaynánl.